

העולם הזה

הסכום המלא הדאשון של המבצע הצבאי המזהיר
בסיני, על כל שלביו, מתואר בידי צוות „העולם הזה“

הס"ב"ב השני

מס' 995
ג' כסלו תשי"ז 7.11.1956
שנה 20 המחיר 400 פרי

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורכת-משנה:
רוכ איתן, אורי סלס

עורך כיתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:
ישראל ביכר, ניצה גבי, שייצ גלור, ילי גלילי, דוד הורוביץ, רותי ורד, רוגי ווהר, אברהם חרסון, אסתר סאבור, שש כשם, אביבה ססן, עמוס סיני, שלמה סרן.

חצייר הראשי:
שמואל ברבור

עורך דפוס:
אריה אריאל

מנהל סעבוד:
נחן רון

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136, מען למברקס: "עולמפרס".
חמוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס סמח שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.
המערכת איננה אחראית עבור תוכן ה-
ספורט, כולל ספורט המספרות תחת
החברות "ר"ח לצרכן", "ר"ח לנסוע"
וכר המוכנות וגעורות על ידי המערכת.
חפצפה: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
רחוב אחרעם 24, טלפון 5673.

העתו הנקרא ביותר במדינה

2' 2'

אם אתה קורא מלים אלה, סימן שגילויך
מס' 995 של העולם הזה אפנים הופיע.
ברגע שאני כותב אותן, נראה לי הרבר
כמעט בלתי-אפשרי.
המערכת התגדלה לכל עבר. הכיוון ה-
כללי היה: דרומה. חלק ניכר מאד גויס
עוד לפני התחלת העסק. האחרים, אשר
מכונת-הגיוס לא בלעה אותם במקרה, נצ-
מדו באופן פרטיזני כל-אילו-חמים אל ה-
חירות, הלו-חמים, מתוך תקנה להשתתף
אין שהוא בחתימה הגדולה. הפחד של
כולם היה "להישאר בחוץ". קשה היה
לשבת, קשה היה לכתוב.

לעתים שוטש הגבול בין לוחמים ללא-
לוחמים. כאשר הגיעה המערכה על עזה
לשיאה, ירד אחד הכתבים לשטח, כדי
לראות ולשמוע. בהיותו כמעט קרובין ביחידה
שרטם גויסה) נמצא לו כמסל באופן אר-
סומטי גיב - הוא קיבל לידיו את הפיקוד
על כיתה של חיילים קשישים, היה בין
הראשונים שחדרו לעיר. כאשר הגעתי
לעזה, כעבור שעות-שלוש, כבר נמסר
לי שהוא זו דרומה, בכיוון חאן-יוניס, עם
יחידה אחת.

גם לאלה שתפקידם היה לשבת בתל-
אביב, קשה היה להחזיק מעמד. אחד ש-
הוטל עליו למצות את הלך-הרוחות של
העורך - אחת הגורות המכריעות של
המערכה - שלח למערכת כתבה חצי-
גמורה, הדיע שיר דרומה, מן הדרך שלח
כתבה שניה.

★ ★ ★

אולם הרבה יותר חשוב מתנועות חברי
המערכת, היו תנועות הקוראים עצמם.
כוחות צה"ל ביטני היו מורכבים גם מאנשי
מילואים, ואלה - קצינים וחילים - הם
הקהל הטבעי של עתון זה, אולי יותר
מאשר של כל עתון אחר בארץ.

הרגשנו בכך על כל צעד ושעל. נטלנו
לידינו את הדף הקרבי הראשון של חזית ה-
דרום. מצאנו בו את הקטעים האחרונים מ-
ליקוטי-הכובים של העולם הזה. בכל מקום
שאליו הגיעו חברי המערכת באופן פרטי
זני נחקלו בשמחה, כשייכים לענין. לא הר-
תה להם כל בעיה שלוש בשטח ולהצ-
טרף ליחידות.

באום גאטאק, המוצב האדיר לפני אבר-
עגילה, עצרוני כמה חיילי-מילואים שהשתתפו
בקרב, מסרו לי כמה תמונות ומסמכים עד-
ביים שאספו זה עתה כמזכרות. זה טוב
בבילי העולם הזה. הסבירו לי בחיוך רחב
מתחת לשכת האבק.

אם יכולנו לתכנן את הכתבה הגדולה ה-
תופסת את הגליון הזה, לשם הסברת רצו-
נית של המערכה הצבאית, הרי זה בעיקר
הודות לקצינים בחזית שלא היססו, גם
במחמ הגדול של ימים אלה, להניח את ה-
מפה על הארץ ולהסביר לנו באריכות את
מלחי המערכה. רק הודות להם הצטיירה
לנגד עינינו התמונה הכוללת - שיי-אפשר
היה להבינה בשפע הפרטים של העתונות
היומית והררית.

★ ★ ★

בלבו של כל אדם בישראל רננו השבוע
שתי שמחות גדולות. השמחה הראשונה הר-
עולם הזה

על מותו של הארייב, עולה לנגד עיני חמר
נה מוחשית מאד, שאיננה יפה ואיננה מל-
היבה. המוות תמיד מכוער... מלאכת ה-
הרינה לעולם איננה חודרת-הנפח. זה היה
נושא הקטע שהוקרא באריכות ברדיו.
הוסף עורך התכנית בקול קאהיר: "אלה
הם דבריו של הארייב, אולם זהו אויב
שהוא בן-אדם ושאינו שונא את הערבים".
המעניין הוא שהוא חזר על אותו שידור
גם בערבית. בתכנית ששודרה לעולם ה-
ערבי.

העולם הזה אינו זקוק למחמאות של רדיו
קאהיר. אולם ישראל זקוקה לכך שהמוני
עדיים ידעו כי המדינה, אשר מדיניותו של
עבד אל-נאצר הפכה אותה לאויבת, אינה
צמאה-לדם ואינה אויבת לערבים. מבחינה
זו מילאו כתבות העולם הזה, כפי שהש-
קטפו בעתונות וברדיו הערביים, תפקיד ש-
ההונח עליהם כליהיביו השמיים של ה-
מדינה. לא מן הנמנע שעור לחסוך חייל
בקרבות האחרניים. דיו חוסכת דם.

★ ★ ★

בימי הקרבות עצמם נזכר רדיו קאהיר
שוב בהעולם הזה, ושוב הקדיש לו תסכית
שלם, בליווי תופים וחצוצרות. הפעם ביקש
הרדיו להיעזר בחומר שלנו בצורה הפר-
כה: הוא לקח את הראיון המיוחד שהיה לנו
בשעתו עם ד"ר ישראל שייב, ערך אותו ב-
צורה דרמטית כדי להוכיח שישראל רוצה
לכבוש את העולם הערבי מן היאור עד
הפרת.

דחקא ע, שידור זה לא שמחתי. לדעתי
הועיל עתון זה יותר כשהופיע עליני העו-
לם הערבי כצניגו של זרם גדול בעול-
הקהל הישראלית המוכן לחלום למען של-
מות מולדתו ובסחון ארצו, אך המבין כי
מעבר לדם ולדמעות עתיד העם הערבי ר
עתיד העם הערבי אחד הוא.

על מותו של הארייב

מית של מצרים, שהובילה אחרי מותו ל-
שלטון הממלוכים, והמסיסה אטון על מצ-
רים.
ציון העולם הזה: "לו היה עבד אל-נאצר
איש בעל הלכה מהפכנית והשקפת-עולם
סוציאלית מוצקת, יתכן והיה מעדיף ללכת
בדרכו של אתא-תורכ. אין ספק שבראשית
דרכו חלם על כך. אולם (הוא היה) קודם
כל אופורטוניסט ההולך בדרך ההתנגדות
הקלה ביותר, בתור שכזה, נדחף בהדרגה
בדרכו של צלאל אל-דין".

כתבת-השנה לא השאירה שום ספק לאן
תוביל דרך זאת. "באחד הסרטים... מוצגת
בהירות מחרידה המלחמה בין שתי חברות
רכבות... הלוחמים של שני הצדדים עלו
על רכבות שדהרו זו לקראת זו על המסלול
האחד... בפרוס שנת תשי"ז היו קיימים
כל הסיכויים שעתידי המרחב ידמה לסרס
זה".

המנהיג המצרי היה צריך לדעת כי בחת-
גנשות כזאת תאיים עליו סכנת-כליה. עליו
על משטרו ועל תכניתו הגדולה לאחד את
העולם הערבי. לרוע מזלו לא התחייס ל-
דברים ברצינות מספקת. והוא הרין לבני
שאר מאות אלפי קוראי השבועון, שצדק
בהחלט בהכריזו כי "כל ערבי חייב לקרוא
זאת".

★ ★ ★

אין זה פלא שהקוראים הערביים מעבר
לגבול מקדישים תשומת-לב רבה יותר ל-
העולם הזה מאשר לעתונים עבריים אחרים
(פרס לקציני ריגול ומודיעין, המהרקים
דחקא על שבועון מטה צה"ל, כפי שהעיד
אלכסנדר יולין במשפטו). כי העולם הזה
עסק בניחוח אינטנסיבי של בעיות המלחמה
והשלום לא שבוע-שבועיים לפני שעת ה-
שי"ח, אלא במשך שנים ארוכות.
חודש לפני מבצע סואץ הקדיש קול קא-
היר ("קול ערב") שיחה ארוכה להעולם
הזה. הוא קרא את הקטע של המאמר על
מייבצ חוסאן בו תארגו את יחסו של החיל
הקרבי הערבי לשיפחת דמים. אם תזכור,
נאמר במאמר: "כשאני שומע על המחת, גם

מכתבים

קצת מזה וקצת מזה

ווריא תתפלאו לקבל פתרון תשבץ עם
כתב בלתי-המוקדע. לא נקי ביותר ואסילו
קצת קרוע. מילא והו פתרון בענישה בחצי
האי סיני בקרבת התעלה, כי אפילו כאן
יש מנאי לקרוא את העולם הזה ואפילו
לפתור תשבצי ואולי, בעזרת אלה, לר-
כות אפילו בעשר הלידות המסוות כי הלא
לכסא ישראל עורר רב בכל מקום ואפילו
עשיו במדבר סיני ואולי יחיה טוב גם
במאחיר.

סגרמשנה אליהו ו. חצי-חצי סיני
אני נהנה מהעולם הזה בצורה שאין
לבסאה במלים... הוא מניש לי תמונה
מפורטת על המתרשח בארץ. ועור הפעם
תורה.
ד"ר ארתור סנסור, מאירון, ארצות-הברית
עונכם הוא העיתון המסופסם והחם
ביותר שראיתי (או שקראתי) אי-פעם ר
קוראיו הקבועים הם מסופסמים... סעניין
סאיפה רכשם לכל ככלור כוח וסאיפה
אשפתות אהם מעלים איתו.

אלמוני, ללא כתובת

מפא"ינים ומען השומר

אין ספק כי העיתונות הכללית ב-מסכר
לבו" (העולם הזה 993 994) רבי חשיבות
החם אולם לדעתי צורפו של שר נוסף
למסכר ינרום: (א) לניפוח המנגנון; (ב)
השר המפורד יחיה ווריא מפא"יניק סובחק
(ל) חשבו אם הוא סופסחה בשטח זה או
(ג) יש לרשם על האורח הרצון כי
אין ספק שחשקם, קרו השלום" כאמצעי
סחיפת כספים נוסף. י. ל. תל-אביב

חורז עם צנן

החילוקים המהותיים של עמוס ברנוריון
(האחרונה בה), בהעולם הזה 993) נמאסה
עלי כעצנו ולמען ח' תפסקו כבר לפרסססה.
א. ש. תל-אביב

קשר לאחד

כשהמדור הספרותי חצורו בירי א.
סטיינמן כולל בעיקר את יצירות עצמו
והוא משתף את בניו במחמאות העצמיות
(העולם הזה 993) הרי נאמויות משפחתית
זאת איננה אלא קשרון משפחתי.

אלקס מג, חיפה

קשרון - ז. שם עצם, הכשרון ל-
חצילח בחיים בעזרת קשרים.

מזון להריון

פניתי אל חשיבת המזון לשם קבלת
תוספת מזון לנשים בהריון. כשיבילתי את
הכרטיס המיוחס לתברר לי, כי למרות
התלשום הרבים מהם הוא מורכב, אין
כוחו יפה אלא לקבלת גבינה אמריקאית
בלבד... האם הגבינה האמריקאית היא
תוספת המזון הנחוצה המוסמלת על-ידי
משרד הבריאות לנשים בהריון?

מרסם גלדי, תל-אביב

הפרס שהרס

הרשו לי לספר לכם הפעם את קורותיה
של יוכיה בפרס. המדובר בפרס של עשר
לירות, עבור הקטע, שלושה בחסות-אמתח
(העולם הזה 990).

באותה שבת, לאחר פירסום הקטע, ניפצו
חברותיה של בתי את הונונית באחת הדלי-
תות בדירה, חוד כרי מישקס. "אין דבר",
הרגעתי את אשתי, "זה על חשבון העולם
הזה": הנוק: בדיוק 10 לירות, כסכום הפרס.
הנות הנעלים וחנות הנלסטרית השכנות
שלחו שני זוגות נעלים, שלוש חולצות
וששה תריסרי תחתונים. על הפתק המצורף
חיה כתוב: "גם אני קוראים את העולם
הזה. נחכה בסבלנות". הנוק: 178 לירות.
החלבו החל להשאיר 16 בקבוקי חלב בכל
יום. "אני מבין", כתב, "שהצלתם להשי-
תמש במים, מעתה, נם חסכה על חלב סהור".
הנוק: 60 לירות.

משה רושצקי, חיפה
לילי גלילי מודיעה כי העניקה את הפרס
בכחונת טובות ואין היא נושאת בכל אד
ריות לתוצאות.

מכתבה השבוע

מוד הר סיני

אני יושב אי-שם מסביבי ה-
מסמח האדיר של חילות סיני, ר
עור מעם נשמיר בדרך. אני מנצל
חזרונות כדי לשלוח לכם פתח זה
עם נחג חוזר.
אמסל הנלנל לירי הנליון ה-
אחרון של העולם הזה (994). השד
יורע איר הניע הנח. עכרתי בריס
רוף על העמודים (בעיקר על הד
סגות הנחרדות מסני. אני סקווח
שעור אניע למקסות האלה) ואין
לי סבלנות לקרוא אבל התחלתי לק-
רוא את המאמר. כיום קרב" יש
שם קטע אחד שששש עליו רושם
נדול: זה שמדבר על חיסם לערבים
באזורים כבושים ועל ההתנחלות הנ-
כונה של החיילים במלחמה זאת.
הקראתי את זה לכמה חברים, ו
ראיתי טנם הם מסכימים לדרשים
אלה.

כשאני מסתכל מרחוק בחרי סיני,
שעליהם עולה עכשיו, השמש, אני
סרגיש הרגשם סהור. כאן נתנו
לנו את עשרת הבריות. אף פעם
לא חשבתי על זה עד עכשיו, אבל
אני חושב שצריך לחיות קשר בין
עשרת הבריות לבין כל תוכנית
פוליטית שאנחנו צריכים להתחיל
בה עכשיו. ללא היינו עם מיוחד
לא היינו מניעים הנח.
אני לא יודע למה אני כותב
לכם את כל זה, אבל הייתי צריך
לכתוב למישהו, ואני חושב שאתם
כתובת טובה.

חיים בן-משה, אי-שם

משטחים אינסופיים של חול, מכוסים בשיחים קטנטנים פזורים, הש' תרעו לאורך כל הדרך — ממלטי ניצנה ועד למבואות התעלה. פה ושם היו מורטות כמה גופות של הרוגים, שנפלו בנסותם להימלט ממכונות מופצצות שנש' ארה עומדת, שרופה ומפוזמת, בצד ה' כביש.

טאנקים שבורים, בצבע החול הבהיר של הצבא המצרי, מכונות-תחמושת הפוזות, מש' איות מכל הסוגים והגדלים, תותחים משהים ומוכנים לפעולה שנעזבו בחפזן, תרמילי פזורים, קרעי גדרתיל, ניירות פזורים — כל זה הוכיר את תמונות המלחמה מן המדבר המערבי ואת הסרטים הנודעים על המרשל רומל והמרשל מונטגומרי. אפשר היה לדמיין את המרשל הגרמני, במדיו האמפריים, יושב בפייפר שהתכוון לנחות ברצועת-חול שטוחה בלב המדבר, או את המצביא הבריטי הקטן, בעל הכומתה ה' שחורה, יושב בג'ים שדהר דרומה, שהעלה מאחוריו תמרת-אבק לבנה.

לא היה זה דמיון חיצוני בלבד. מלחמת המדבר, כפי שהתנהלה השבוע בז'יזהאי סיני, נערכה למי כל החוקים וההגיונות של אותם קרבות הסטוריים, שהפכו את השמות סוברוק, אל-עלאמין ובנגזי לבני אלמות.

★ ★ ★

שמותיהם של המפקדים שניהלו את האגודות, החטיבות והגדודים, את השיטות והטייסות, אינם ידועים לקהל ה' רחב. שמותיהם של רבבות החיילים, ה' ימאים והטייסים לא יידועו, מן הסתם, ל' עולם. אולם כמשפחה לוחמת ביצעו מפק' קדים וחיללים אלה השבוע מיבצע צבאי שאין רבים בהיסטוריה שעלו עליו.

מיבצע זה לא ייכנס רק לספריה-הלימוד לחיסטוריה עברית, אותם ילמדו בני הדור' רות הבאים. הוא ייכנס גם למערכי ה' קורסים של בתי-הספר לתורת-המלחמה ב' רחבי תבל.

כי מבחינה צבאית

הס"יבוב השני

מקצועית עלה מיבצע סיני על רוב המערכות של מלחמת העולם השנייה, מלחמת קוריאה ומלחמת ה' הוא מניע למחקר של מערכות מיטב המצבאים — מערכות רומל-מונטגומרי במדבר, מערכות גודריאן בצרפת וברית-המועצות, מערכות זינקוב באירופה המזרחית ומערכות מאק'ארתור באי ה' אוקיינוס השקט וקוריאה.

★ ★ ★

מלחמת-העצמאות נערכה על סף ביתו של כל אורה. לא היו סודות רבים, וכל אדם אינטליגנטי יכול היה לשחזר לעצמו את מהלך הקרבות. הסיבוב השני נערך במרחק רב מאד מ' ביתו של האורח הישראלי — כמעט ביבשת אחרת. האורה, שהיה צמוד לרדיו וחטף את המהדורה האחרונה של העיתון, נאץ לקרוא ולשמוע ידיעות מקוטעות, שלא הצטרפו אף פעם אחת לתמונה כללית. במשך ימים ארוכים ומכריעים לא הגיעו איו בכלל ידיעות רציניות. החייל בחזית, בשרותי ה' עורף, ביחידות המגן הפזורות לאורך ה' גבולות, לא היה במצב שונה בהרבה — גם הוא הבין רק בקושי את המערך הכללי. שהוא חלק ממנו. עתוני העולם ששקחו לאורך את מיטב כוכביהם, גיששו באסלה סמיכה.

בעמודים הבאים ינסה צוות העולם הזה, בעזרת פרשנים צבאיים, לתת את התיאור הכולל הראשון של הסיבוב השני, מהלך אחרי מהלך, בצורה שתתן סדר-סוף לקורא תמונה ברורה ושלמה של המיבצע. פרטים רבים שרורים עדיין בסודיות, ויעבור זמן עד שאפשר יהיה לפרסמם.

על כן התיאור הניתן בעמודים אלה הוא במידה מסוימת סכמטי, והוכנסו שינויים קטנים במהלך הדברים למען פשטות ההב' נה. מטרתו לחשוף את המהלכים העיקריים, לא לגלות פרטים ופרטי-פרטים, שענינם להיסטוריון הצבאי, שיקום בשנים הקרובות ויסיר את הלואט מן הסיבוב השני, אשר הביא את צה"ל לעזה (ראה מימין), לחלעת סואץ ולפתח מפרץ אילת.

מכה מן השמים

השמש החלה שוקעת מעל לים התיכון. חיום השני בשבוע, 29 בנובמבר 1956, התקרב לקצו. הדמומים ירדו על המשטחים האדירים של צפון חציראי סיני. הקרניים האדומות עוד האירו את פסגות ההרים השגורים אשר במרכז ובדרום חציראי. הצללים התעמקו במאות. במוצבים של עבר-עגילה, קסימה ורפיח שכבו החיילים לישון. אחרי יום של חום בלתי-רגיל בעונה זו, החל הקור של ליל-סיני לחדור לעצמות.

איש ממפקדי החטיבות המצריות לא העלה על דעתו כי בעוד כמה דקות יקרה דבר שיטנה את ההיסטוריה של חציראי, יוסיף עוד פלישה אחת לתולדות הגוף עתיקה-יומין שראה פלישות בלתי-ספורות, חלקן מדרום צפונה, כפלישות תותמוס מלך מצרים, איבראים באשא והגנרל אלנבי, וחלקן מצפון דרומה, כפלישות ההיקסוסים למצרים, פלישת הפרסים, היוונים והרומאים, פלישת המוסלמים והצלבנים.

המפקדים ידעו כי החל גיוס בישראל, וכי כוחות ישראלים נעים בגב. אולם כמו רוב הפרשנים והמדינאים בעולם, היו בטוחים כי האיום הישראלי מופנה נגד ירדן, וכי הגדודים בגב אינם אלא מסך-הגנה בלבית התערבות מצרית.

באותה שעה כבר נחרץ גורלו של חציראי. כי ההכרעה האמיתית נפלה עוד לפני שנוהה הכדור הראשון. היא הוכרעה במשרדים ובסדנאות של חיל-אביב וחיה ובשדות משקי ההתיישבות: במשך כמה ימים נערך גיוס שקט, מיוחד במינו, שהפק את צה"ל הקטן כמעט בין לילה לצבא המוני אדיר.

בגיוס זה נתגלו שתי התכונות שחרצו מראש את גורל המלחמה: הנכונות המופלאה של האיש הפשוט לעשות את המוטל עליו ללא רטינה והשתמטות, והיכולת הצבאית המצוינת של פיקוד צה"ל לבצע את המשימות הארגוניות המסובכות ביותר בזריזות ובסדר שאין למעלה מהם.

כאשר הושלם הגיוס כבר היה ברור כי מול עם כזה, ומול צבא כזה, לא יעמוד שום כוח צבאי במרחב.

בפני הפיקוד עמדו כמה בעיות כמעט מובנות מאליהן: היה עליו לבצע מלחמת-בוק, שתסתיים תוך ימים מעטים ותיצור עובדות מוגמרות לפני שההגנות הפוליטיות הבלתי-נמנעות יבלמו את הביצוע. היה עליו לפרוץ במכתפת את קריה-הגנה הראשון (והיחיד) של המצרים בקרבת הגבול, ולנצל פריצה זו בהתקדמות-בוק שלא תיתן לאויב הזדמנות לערוך מחדש את כוחותיו או להיסוג נסיגה מסודרת.

המכה הראשונה נפלה, עם דמומים, בחלק הדרומי ביותר של משטח צפון-סיני, בקו אילת-סואץ. שום פעולה רצינית אינה אפשרית מדרום לקו זה, בגלל האיום ההררי של הגוף — פרט לחוף מפרץ אילת, שהוא בחשבון של שלב מאוחר יותר.

החייל הראשון שדרך על אדמת סיני בא מן השמיים. היה זה איש הכוח המוצנח שירד בעורף המצרים. זמן קצר אחרי עברו חיילים את הגבול ליד כונתילה ורס אל-נקב, כבשו את שני המקומות בנקל ויצאו לדרך אל הכוח המוצנח.

לא היה זה המאמץ העיקרי, מאחר שהיה רחוק מדי מן הכוח המצרי העיקרי. מטרתו העיקרית היה הסעיה והסחה, כדי לבלבל את האויב ולזרוע מבוכה במחנהו. כי שום מספר עצום אינו יכול לנהל את מערכתו בקשקש כאשר כוח אויב נע באגפו ומאחוריו.

כוחות צה"ל כובשים את ראס אל-נקב וכונתילה. ללא קרב רציני, כוח מוצנח יורד בעורף האויב, במקום שלא פורסם.

ביום השני בצחריים נדרסה ידה בת 9 בגלגלי מכונית בחיפה. בירושלים התקיימו מספר כהונות-מעבר לסטודנטים ב-אוניברסיטת העברית. בתל-אביב הוקרא ב-בית-המשפט המחוזי כתב האישום נגד נא-שמים בהברחה דרך שדה-התעופה בלוד, בעזרת דיפלומט של מדינה זרה. יום שיגר רתי לכאורה.

אולם חשיגרה היתה רחוקה אותו יום של אורחי ישראל, שורה לא רק הרגשה

מלבד קשר אלחוט, היתה היחידה מנותקת מכל מגע עם כוחות ישראלים אחרים. עובד זה זאת לא מנעה מהחיילים, שסיימו את ההתחפרות, להתפנות קצת לעסקי צלון.

קופסאות קרטון הוצבו על הכביש, עליהן נרשם באותיות מאירות עיניים: "זהירות, הגבול לפניך!" והכך תעודות לביקורת! על קופסת פח מבריקה, במרכז אחד המרצבים, רשם מי שהוא: "חייל, בדוק הופעתך לפני יציאתך לחופשה". אפשר להקים כאן היאחזות נחל-בנחל, הציעה אחת הצנחניות, שצנחו יחד עם הבחורים.

מסביב שרר שקט. רק בשעות הלילה ה-מאוחרות נשמע קול רעש. היה זה זמזום המטוסים הישראליים. מעל למוצבים אותה פנסים לעבר המטוסים. הם עגו מסביב לאר-רות, הורידו במצנחים ציוד גוסף ליחידה: מרגמות כבדות, תחמושת, מזון ומים. ה-

אלא ידיעה ברורה. בשעות המוקדמות של אחרי-צהריים, התרוממה להקת מטוסי הר-בלה מאחד משדות-התעופה, כשהיא נושאת עמה כוח צבא ישראלי מוצנח. הצנחנים, על חגורה המלא, בתוספת ציוד לחייה נוסף, היו אולי הגוף הראשון שידע ברורות את העומד להתרחש. הם היו ראש-החץ לפעור לת המחץ של צה"ל בחציראי סיני.

למטה, מתחתם, דהרו במרחבי הדרום ש-יירות צבאיות ארוכות, שריון, תותחים ו-אדם. המטוסים עלו לגובה רב, כשהמרחבים הישראליים נעלמים מתחתם במהירות, ולערי-יהם מופיעים מרחבים חדשים של הרים ומדבר, מרחבי הטריטוריה המצרית בסיני.

בתל-אביב כבר כונסו אנשי הגיא במת-קנים, נכונים לחוש לעזרה במקרה הצורך. בישיבי הספר הוועקו בנים ובנות לעמדות, שם היו צריכים להישאר עד להודעה חדשה.

בוקר בנחל. הסור הישראלי המשוור, שנע לעבר הצנחנים, שנחתו מערבה לנחל, נכנס עם בוקר לנה המדבר, שהיה בזמן התורכים מרכז השלטון בחציראי סיני. הבנינים בראש הצוקים מהווים את כל הישוב. לאחר ריכוך בתותחי השריון סוהר המקום בחשתערות הרגלים.

גיפים מיהרו לאסוף את הציוד שנחת בדר קנות על המוצבים.

★ ★ ★

מיבצע קירדושון

יום ב' חיה יום גדול בחייו של הגנרל מביית דגון — זאב שחור. ביום זה, נשא זאב שחור אשה. הטקס, שנערך ב-בית-הפועלים בבית-דגון, היה בהתאם לכל הכללים. זאב לבש חליפה כהה, רעייתו — צחורים.

הטקס החל ב-12 בערב, בדיוק. סיפר יוחנן לוי, כתב צבאי: עוד לא הספיק שחור לומר "הרי את מקודשת לי..." ואורח בלתי-קראא נכנס לאולם בית-הפועלים. האורח היה חברו של זאב, אבל הוא לא הוזמן ל-חתונה. מלבד זאת, לא הלמו בגדיו את ה-מאורע החגיגי. הוא לבש חאקי, נעל נעליים גבוהות ומסמורות בידי החזיק האורח פר-סתיני לבנה, ברכת מל-סוב בלתי רגילה לזוג הגשוי: צורקריאה. בצו נאמר שעל זאב להתייצב ביחידתו מיד. הרב ערך את הקידר-שין בחתף וזאב שחור התייצב ביחידתו כשהוא לבוש בחליפת החתונה, נכון ל-טל חלק במבצע גוסף.

במצב שונה נמצא סמל אחת המחלקות באותה חטיבת מילואים. הוא לא קיבל צר-קריאה, כי היה לו כבר היתר יציאה של מהגר. אולם כאשר הריח את ריח המלחמה התייצב מרצונו.

אלה היו החיילים שהשתתפו במבצעים מתחילתם.

★ ★ ★

ארנבת כקמיע

עם דימומים נעו טורי השריון ר-חצו את הגבול המפריד בין אזור אילת לסיני. המכשול הראשון שעמד על דרכם היתה תחנת המטרה בראס-אל-נאקב. כל קרב לא נערך שם. בשמעם את טיטוסר המכוניות המתקרבות, ברחו אנשי המוצב במקום. רק סמל וארבעה חיילים ניסו לירות כלפי כובשי המטרה.

מבלי להיעצר, המשיך הכוח לנוע מערבה,

הילדים הורדו למקלטם. בבסיסי היציאה ב-נגב הדרומי, החלו לנוע טורים משור-ינים לעבר הגבול. אותה שעה, שעה חמש אחר הצהריים, נחתו מהאוויר חיילים ישרא-לים ראשונים בנקודה הרחוקה 270 קילומטר מהגבול הישראלי והקרובה 60 קילומטר לתעלת-סואץ.

★ ★ ★

נחל בנחל

בין שרשרות הרים אדומים, שכנה בקעה צהובה רחבת ידיים. היא היתה מכוסה כולה פטריות ענק לבנות. מספורות על כל שטחה — מפרשי מצנחים. תוך דקות מספורות קופלו המצנחים.

בטרם תרד החשיכה, מיהרו החיילים לה-ארגן ביחידותיהם. הציוד נאסף. הכוח הת-ארגן להגנה הקיפית, 13 אנשים שנמצאו בעת הנחיתה על הטרשים, רובם נקועי אב-רים, נאספו אל הגיפים שהוצנחו יחד עמם.

אף אחד לא שותה מים בלי רשות, ואין צורך לומר שלא נוגעים במנות הקרב, ה-רה המפקד לאנשיו, אנחנו זויים לתפוס עמדות בנבעות.

שדירת-מסע פרושה, מאובטחת היטב, ה-חלה לנוע ורומה לעבר קבוצת הגבעות. שהיו מוארות עדיין בקרני השמש האחר-יות. המקום: כמה קילומטרים מערבית ל-נה-המדבר נחל, שהיה בתקופת התורכים מרכז השלטון של חציראי. המשימה: תפ-סת צומת דרכים השולטת על הדרכים כו-תלה-ניצנה, המובילות לפורט-חופי, בקעה הדרומי של תעלת סואץ.

דרך המדבר, המובילה מפורט-חופי ל-כונתילה, חוצה משם את הערבה לעבר ערב הסעודית. זוהי דרך אל חג' — דרך עול-הרגל הקדומה, בה עברו עולי-הרגל המוסל-מים מזה אלף שנה ממצרים למכה.

החשיכה מצאה את יחידת-הצנחנים מת-קמקת על רכסי הגבעות, מתחפרת בקדח-תנות לקראת התקפה אפשרית של האויב.

בדרך העולה לכונתילה. מצודת צבא זו ספגה כבר את מהלומת כוחות צה"ל לפני שנה. עתה היה הקרב קצר ותכליתי הרבה יותר. תוך דקות הושמד המוצב כולו.

קו ההגנה המצרי במזרח התמוטט, הדרך הייתה פנויה לתנועה לעבר הכוח המוצנח שבנחל.

שיירה ארוכה של ג'יפים, זחלים ומשי מידי טנקים חדישים עלתה על דרך עולי הרגל, הפעם בכיוון הפוך לזה של השיירות שהיו רגילות לעבור בדרך זו. כבר בלילה הגיעה השיירה למשטרת המדבר בתמר, שם נתקלה בהתנגדות מתוך מיתחם צבאי מכר צר. התנגדות דומה הייתה גם בנחל עצמה, שם התבצרו המצרים בכמה בניינים, כי ראש צוקים. בשני המקומות הושקתה ההתנגדות בכמה מטחי יריות של השריונים.

עם בוקר כבר התקרב הכח המשוויין די קרוב לצנחנים, שאותו בינתיים בידי ה מצרים, צולפו בידי מטוסייהם.

תוך כדי דהירה הבחין מפקד הכוח בגיפ הראשון בארנבת המנסה להשיג את הגיפ, רצה לצדו. הוא עצר לרגע א. הגיפ. הארנבת נעצרה גם היא. הגיפ נע קדימה והארנבת לידו. שוב נעצרה המכונית. המפקד הציע לארנבת אוכל מתוך כף ידו. ללא כל חשש לעסה הארנבת ברעבתנות את אשר הוגש לה. היא צורפה לשיירה, משמשת לה עתה כקמיע למזל.

למעשה נזקק הכוח הצנחן הרבה יותר לקמיע מעין זו. שיירה התקדמה לעבר מוצביהם, וממרות שפנוי המרגמות הצליחו להרוס חלק מהמכוניות, התארגנו המצרים על גבעות ממול לעמדות הישראליים, החלו לטחוח את מרגמותיהם לעברם. הצילו את המצב שני סילונים ישראליים, שהופיעו אר תה שעה כמלאכי חבלה מן השמיים. טייס האורגון לדיה סיפר מה סעל במטוס ה סילון שלו:

"יצאתי לעזור לצנחנים במקום ההצטלבות. הכביש שם עובר בואדי, ואחריי הוא נכנס ימינה, בין שני הרים. המצרים ישבו שם וירו על החברה בתותחים, במקלעים ובכל מה שהיה להם. ובכן, קודם כל ראיתי שתי מכוניות משא גוררות תותחי שדה, וזרקתי עליהן שתי פצצות, בדיוק ביניהן. את הפס השני עשיתי עם רקטות, ופסקתי שתי מכוניות עם תחמושת שהתפוצצו. בי צליפה פגעתי בזחל והרסתי אותו. חזרתי הביתה, מילאתי דלק ויצאתי לעוד סיסה.

"הפעם לקחתי איתי נאפם (חבית חומר דלק מתלקח) במקום פצצות. ראיתי שתי מכוניות מלאות חיילים נעות לעבר כוח תינו. אז מחקתי אותם מההיסטוריה. אחרי כך הורדתי רקטות על טנק. גם הטנק נעלם מהאופק. לפני שחזרתי ראיתי בדרך עוד זחל. ירדתי עליו והוא ירה עלי בחצי האינטש שלו. אז התחלנו לירות אחד בשני. הוא לא פגע בי, אבל אני פגעתי בו. הוא לא ירה יותר. לפני שעזבתי אותו, הודיע לי מהקרקע שיש להם שני זחלים שממרי

הצנחנים מתמקמים. הבקשה מערבית לנחל, בה ירד הכוח הישראלי המוצנח הראשון. התמונה שצולמה למחרת ליל הנחיתה, מראה את הצנחנים נחים בעמדותיהם החפורות, כשחלק מהם נע ברכסים. הרצועות הלבנות הנראות בתמונה, הן רצועות הצנחנים.

הושמדה כמעט כליל. אולם חייליה תפסו את הרכסים על צירי התנועה של הכוח הישראלי בדרכו לסואץ.

עים להם וביקשו לדגוג אותם. מילאתי את בקשתם. אגב, את שניהם בצליפה אחת."

★ ★ ★

פינוי בדרך אויר

בקרב אוירי שנערך מעל לאזור קרבות זה הפילו שני סילוני מיסטר ישראלים שדושה מטוסי ואמפיאר מצריים. טייס מצרי אחד הסגיר את עצמו כעבור יומיים לידי אותה יחידה. הוא הצליח להיחלץ ממטוסו הבורע.

בשעה אחת בצהריים הגיע הטור המשוויין שבא מאילת אל מוצבי הצנחנים.

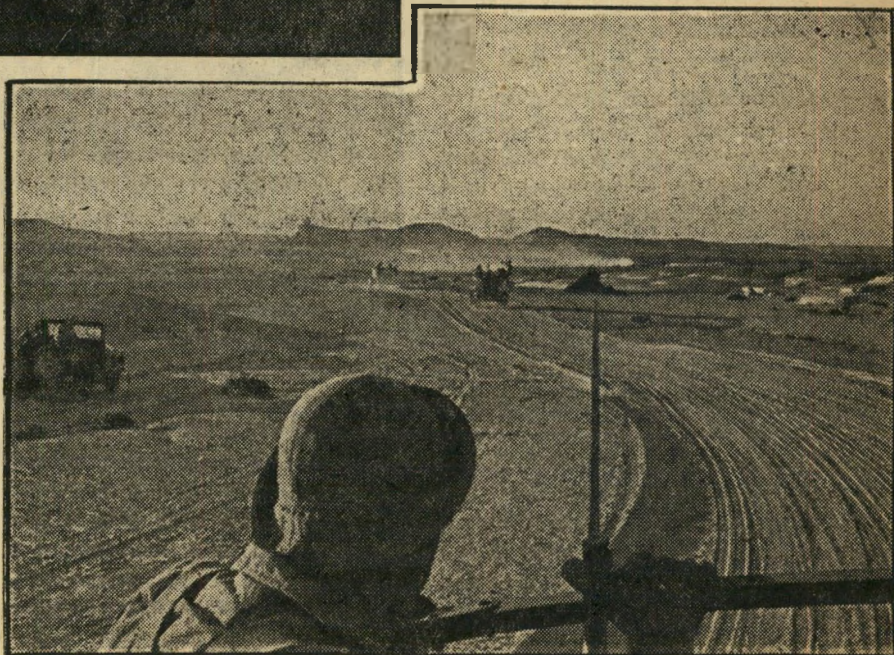
לא היה זמן רב לגילויי שמחה ולהחלפת רשמים. הכוח המוצנח עלה על הוהלים ש נעו לעבר המוצבים המצריים האחרונים, ש עמדו עוד בדרך הטהור של מרכז חצי האי סיני.

בלילה סונו הגופעים בדרך האויר. הגר תרים המשכו לנוע. שיירת חיילים מצרים שהותקפה קשות על ידי סילונים ישראליים,

הטנקים הקלים התקרבו עד למרחק של מטרים ספורים מעמדות האויב, שטפו אר תם באש מקלעים ותותחים. הרכב התפרש משני צידיהם, טיהר את רוב עמדות האויב. משורין מצרי מדגם סובייטי, שהיה חמוש במקלעים, ניסה להפריע, אך הועלה מיד באש. המצרים הסתתרו בתוך הכוכים ש ברכסי הגבעות. היה צורך בהסתערות רגלים כדי להוציאם משם.

הם היו מכותרים מכל עבר, לחמו לחימה נאשת. ארבעה מטאורים מצריים הופיעו בשדה הקרב, הבזיקו את השטח ברקטות ובאש מקלעים. הם גרמו למספר נפגעים, אולם לא הצליחו לעצור בעד ההתקדמות שרידי החיילים המצריים יצאו מכוניהם, כי שהם מנסים במסרטים לבנים לאות כניעה.

הדרך המרכזית לסואץ סתרה. כוח ישראלי החל להתחפר כמה קילומטרים בלבד צפונית לסורט'וסיק.

בדרך מאילת. טור השריון הישראלי נוסא מרחקים בדרכי העפר של חצי האי סיני, כדי ליצור את המגע עם כוחות הצנחנים ליד נחל. המכוניות שמרו על מרחקים ביניהם, כדי לא לאכול את המולדת. — אבק הדרכים וענני החול שהריסו גלגלי המכוניות בטיסתם.

הסיבוב השני

שריון מול שריון

מלחמת המדבר היא מסבכה מלחמת תנועה. איראפשר כמעט לעמוד בה במקום. הכל שטוח, הכל גלוי לעיני המטוסים. מנצח בה המפקד שידע לחשוב ולהחליט במהירות, שאינו קשור למנגנון פיקוד מסורבל ומעכב, המסוגל להניע כוחות במהירות על פני מרחקים גדולים.

תנאים אלה גיבשו במדבר המערבי את שיטת המלחמה שהפכה לקלאסית. היא בנויה על קו שני הגנה, שחייב להיות קצר ככל האפשר, מוגן משני אנפיו, מאורגן לעומק (כדי שהקו השני יעצור התקפה שפרצה את הקו הקדמי). הכל חייב להיות מובטח בשדות מוקשים עמוקים. תנאי חיוני שני: השליטה באוויר. שום קו אינו מסוגל להחזיק מעמד ללא הגנה אווירית בטוחה.

אולם לא הקו הוא העיקר. צבא במדבר הסומך על הקו ההגנתי, הריהו אבוד מראש. גם הקו הטוב ביותר ניתן למריצה. הקרב האמיתי מתחיל, למעשה, אחרי שהצליחה מריצה זו.

הכוח המשווין הפורץ, שעבר את קו ההגנה, חופשי לנוע בשטח, לעשות שמות בעורף, הוא יכול לאגוף את הכוח העיקרי, לגרום לתבוסה גוראה. כי כל נסיגה בתנאי המדבר היא מיבצע גורא, כרוך לרוב באובדן כל הציוד הכבד, ההופך חבורות שלבני אדם לכוח לוחם.

מול איום זה, יכול מפקד ההגנה להפעיל רק מכשיר אחד: התקפת הנגד של הטנקים שלו. המפקד הגנבן אינו מרכי את כוחותיו העיקריים בקריה הגנה, אלא משאיר את מיטב כוחו המשווין מרוכז במרחק ניכר בעורף. רק אחרי שנפרץ הקו שלו, ואחרי שמתברר לו כיוון ההתקדמות של התוקף, הוא יוצא להתקפת הנגד, שתמקדה להשמיד את הטנקים שפרצו את הקו.

בידי מפקד מוכשר ומנוסה יכולה התקפת הנגד להפוך למכשיר מכריע. קרבת הטנקים דומה לקרבת אוניות בים. מנצח בו הטנק החזק יותר, התותח המרחיק יותר, הקשר המוצלח יותר, ובמקרה — הפיקוד הגמיש יותר. אם התקפת הנגד מצליחה להשמיד את הטנקים הפורצים, הרי היא יכולה להפוך את הצלחתו הראשונה של התוקף לתבוסה מכרעת. כך עשה רומל פעמיים, וכך הגיע בשעתו בתנופה אדירה אחת אל-עלאמיין.

בקסימה פרץ לו הכוח המשווין של צה"ל חור בקו ההגנה הארוך והדליל של המצרים. לו התמקמה כדי לכבוש את המשלטים אדירים שהוקמו על ידי המצרים ליד אברעגילה, שבלמו את הכביש, היה מאבד הודמנות היסטורית. אולם הוא לא התפתה לכך. בתמרון מזהיר, בעל ערך היסטורי, אגף מפקד הכוח המשווין הפורץ את כל המשלטים שחסמו את ציר ההתקדמות העיקרי, עלה על הכביש אברעגילה-איסמאעיליה ודהר לעבר התעלה, היה זה, אולי, המיבצע המזהיר ביותר של כל הסיבוב השני. הוא הבטיח למפקדו מקום נכבד בהיסטוריה הצבאית הישראלית והעולמית.

באותו רגע נכנס הקרב לשלב של הכרעה. עתה החל עבד אל-נאצר מזין סוף סוף את כוחו המשווין מאחורי התעלה לחוף הציראלי, כדי לבלום את הכוח המשווין המתקדם. אולם הכוח לא הצליח: הוא הופצץ קשות בדרך על ידי חיל האוויר הישראלי, שמילא עתה תפקיד חיוני ביותר. בקרב הטנקים הגדול, על הכביש הראשי, ניצח הכוח העברי באופן מזהיר. למעשה הוכרע גורל המערכה באותו רגע.

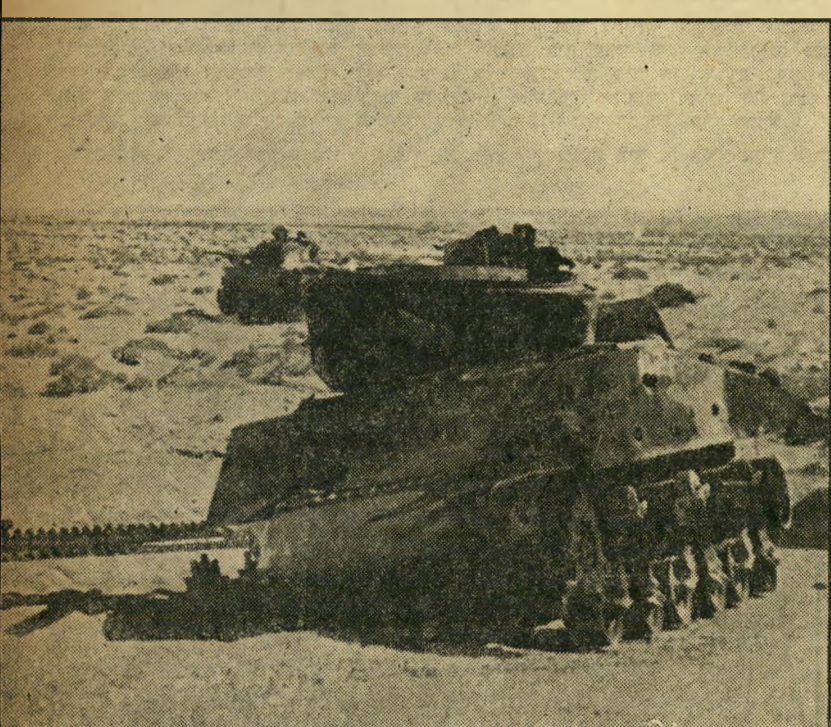
בינתיים קרה במצרים משהו שהיה לו ערך חיוני, אם כי אולי לא מכריע, על המערכה. חיל האוויר הבריטי והצרפתי נחת בהתקפת מחץ על שדות התעופה המצריים, השמיד למעשה את כל המטוסים הסובייטיים החדישים. אין ספק שגם בלי השמדה זו היה חיל האוויר הישראלי מתגבר על המצרים. שלא ידעו להפיק מן המיגים החדישים ביותר את מלוא כוחם הפוטנציאלי, השתמשו בהם באופן מסורבל וחסרת חוק. אולם השמדת מטוסים אלה במולדתם קיצרה את הדרך והקלה בהרבה על תנופת הבקו של הכוח הפורץ לעבר איסמאעיליה. חרץ מזה הצילה את תלאביב מהפצצה בטוחה עוד באותו ערב.

המשך ההתקדמות בדרום. משלטי הגבול מול ניצנה מותקפים, נאגפים ונכבשים. הכוח המרכזי מתפרץ אל הכביש, בהשאירו אחריו שני כיסים גדושים תותחים, שריון, אספקה וגדודים מצריים.

אל הכביש: הכוח המשווין של צה"ל, שאיגף את המוצבים האדירים של הצבא המצרי אשר חסמו את הכביש מניצנה, עובר בשטח הקשה. המטרה: לעלות לכביש בעורף האויב.

טאנק ישראלי מדגם שרמן מוסל בצד הכביש. הסימנים מעידים כיצד חוסל הוא וחבריו: מוקש קרע את השרשרת, ופגזים חודרי-שריון נקבו את דפנותיו המוננים פחות.

טאנק מצרי זה, מתוצרת סובייטית, בעל תותח בקוטר 85 מילימטרים, הוא אחד מרבים הסוסלים בצדי דרכים. הוא חוסל בקרב השריונים בדרך לאיסמאעיליה. אתרים נלכדו והפעלו מיד.

הידוק הרצועה

יתכן כי בתנאים אחרים לא היתה בכלל נערכת שום התקפה על רצועת עזה. אחרי כיבוש חצירה סיני, במיבצע של מלחמת-ביקום מעת-קרבות, היתה הרצועה נופלת לחיק המדינה כתפוח בשל, בלי צורך בביזבוז חיים יקרים בהתקפת-מצח על מוצבים מבוצרים.

אולם תנועת המלכות הפוליטית על לוח-השחמט הכתיבה את תנועת החיילים. הנחיתה הבריטית-צרפתית ליד התעלה, שהובטחה לעולם ליום הרביעי בבוקר, לא יצאה לפועל. הבריטים טענו כי סעו בהערכות-המדיניות שלהם, וכי כוח-האחד המצרי חזק מכפי שחשבו. על כן היה צורך, לדבריהם, בהפצצה נוספת של שדות-התעופה המצריים. אך יתכן מאוד שזה היה אך חירוק, כדי לדרוך במקום ולחכות עד שצה"ל יסתכן בקרבות מרים יותר.

המצב הפוליטי החדש הזה הפך את כיבוש הרצועה, במהירות האפשרית, לצרה-שעה. החזרת עזה למדינה שוב לא היתה צריכה להיות תלויה במזימות זרות. כוח ישראלי חסוב הויתה עתה לכיחו זה. הוא בחר בנקודת החיבור של הרצועה וחצירה-א — רפית. בהתקפת-מצח ישירה היא נכבשה.

מערכה זו לא היתה מערכת-מדבר. היא דמתה יותר לקרבות של מלחמת תשי"ח, אם כי עתה הופעל ציד הרבה יותר כבד.

כיבוש רפית ניתק את עזה ממצריים. שריד הכוח המצרי העיקרי הבינו כי יש רק דרך אחת לנסיגה — הכביש הנמשך לאורך החוף, צמוד למסילת-הברזל המובילה לקיסריה.

בשעה שהכוח המצרי החל לנוס בחפזו בכביש זה, גלוי לתותחי האוניות ולפצצות המטוסים, נפלה המכה השנייה: ממקום נוסף התקדם כוח עברי אחר אל-ערש, כדי לנתק את שרידי המצרים מרפית שלא הספיקו עדיין להימלט. כוח זה התקדם בעקבות חיילי המלחמה בימי המיבצע המפורסם של 1949, שהופסק כתוצאה מאיומי-ההתערבות הבריטיים והאמריקאיים. הפעם לא הושמעו שום איומים. הכוח התקדם, פרץ וכבש.

בציר הצפוני ביותר חסל באותו רגע סדד הקרבות. האות ניתן לרדיפה אחרי אויב שנס על נפשו, בהשתולל להציל את אשר ניתן להציל.

בעור הכוח הדרומי והמרכזי ממשיך ברדיפה אחרי האויב הנסוג, בכיוון לסואץ ולא-יסמאעיליה. נערכה ההתקפה על רפית ועל אל-ערש. הצלחת התקפה זו ניתקה את עזה ממצריים ופתחה ציר התקדמות שלישי לעבר התעלה: לאורך כביש החוף, הצמוד למסילת-הרכבת עזה-קנטרה. שהוא חלק ממסילת חיפה-קאהיר.

הישגה ביותר, המשמעת ביותר וכפית הטובה ביותר: ריכוך עלידי פגזים והפצצות ואחריו הסתערות.

הדימומים פשוט בשטח. הכוח עתיד לנוע בשעה עשרים אפס אפס. המפקד שלמה, כי היריה-שעה, שעניו אדומות ומצמצמות כי חוסר-שינה, דיבר אל אנשיו הרובצים על הקרקע בין האקליפטוסים דברים אחרונים: "זו הפעם הראשונה שאתם יוצאים לקרב ממש. אין זה תרגיל, הפעם, לא בחינה ולא הרפתקה. הלילה אנו נלחמים. בשדה תעמרו בפני מבחנים אישיים קשים. בשעה משבר תהיו במבוכה, לא תדעו מה לעשות. לא מן הנמנע שפגזים יפלו עליכם, שצורר חילוק בין הרגילים. אבל את המשימה עליכם ל- בצע. בטחו במפקדיכם. ההתלהבות השוררת

החוד, מפקד חכם, שזה עתה סיים רחצה נחפזת במינימום של מים, ישב באהל ותוך התכוננות במפה ניסה לאמוד את המשימה שהוא עומד להגשימה הלילה. השעה היתה שעת אחר-הצהריים, והשמש כבר לא היתה רחוקה מטבילה בים. כיבוש רפית, זאת ידע היטב, לא היה מן המשי- מות הקלות ביותר של המבצע. כאן אין מקום לגיחות טאקים מפוארות, לאיגומים ערמוניים ולהפתעת האויב במקום שלא ציפה לו. רפית בוצרה היטב על-ידי הצבא המצרי בשרשרת של מוצבים, בנויים בסדן מוויזין ומוכנים להשיב מלחמה שוערה.

כאן יצטרך לבוא האפור שבחיילים, ה- חייל הרגיל, בשילוב עם השריון, ולכבוש את המוצבים, אחד אגרי משנהו, בשיטה

ביניכם נותנת בי תקוה שהכל יהיה בסדר. אני מאחל לכולנו הצלחה. ★ ★

זרקורים בעיניים

הלילה ירה, הכוכבים עלו. ממרחקים נשמעו כבר קולות נסך עוממים, בלח יית רעשם של מטוסי חל-האוויר. המוונות כבר השתקפו, כנראה, כי התותחים התחילו לרעום. החיילים כמו ממשכבם הנוח בצל האקליפטוסים.

קולות פקודה שיגרתיים החלו להישמע. הגופים האפלוליים המפוזרים התלכדו לסדר מסודר, אחד, עמוס עוזים, רובים, מכונות ירייה, נשק אנטי-טנקי.

הפסקה קצרה במקום הכינוס. טרם הגיעה שעת השיון. מבלי לפרוק את החגור הת- פרקדו החיילים על החול, לחסוף כל פירור של מנוחה שניתן עדיין.

שוב יצאו לדרך. הלילה איבד את השלוה המסורתית שלו. פגזים בשני הכיוונים חצו את חלל-האוויר. בשריקותיהם המאיימות. השטח הוצף באור בהיר, ששפע מיוקוקי דיגור שהוטלו על-ידי אחד המטוסים, בעוד השני מכון לאורם את הפצצות המוטלות על המוצבים. המצרים ירו כאחוזי-עצות,

מוטב לחפור בכפות-הידיים מאשר להישאר חשופים לפגזים, שהחלו עתה נופלים על ימין ועל שמאל.

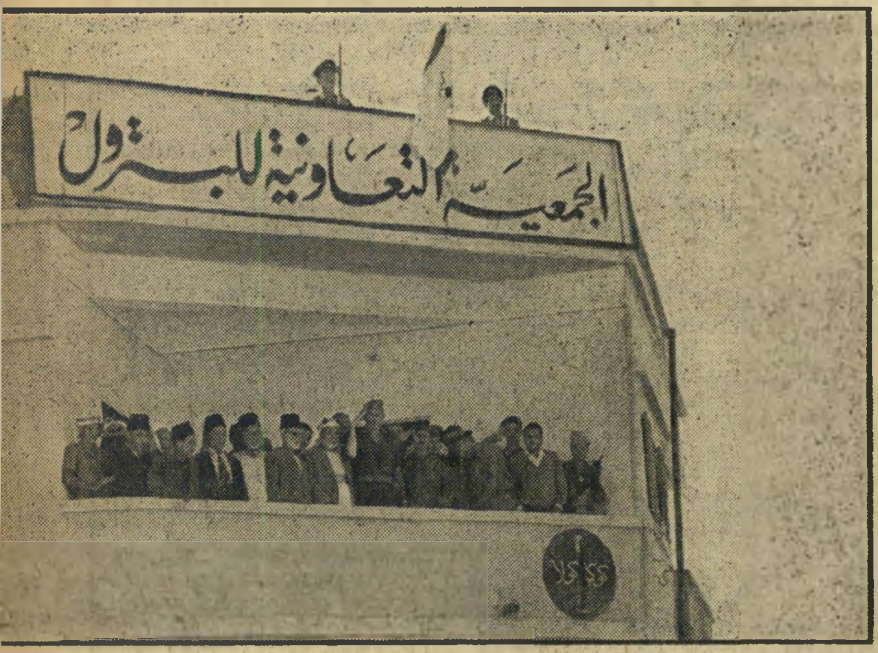
פקודת ההסתערות הושמעה כאשר איש לא היה מוכן לה עדיין בעמקי נפשו. איך אפשר לקום ישר אל מול פני האש האיומה, שעתה הצטרפו אליה גם הצרורות הקטלניים של מכונות-הירייה? נדמה היה, כי מגובה של 20 סנטימטר ומעלה מעל פני האדמה, האוויר רחי עופרת. ואך-על-פירכן קמו, קר דם המפקדים, אחריהם החיילים. "קדימה, חברה — קדימה!" ותחת זעקה של האש הנוקבת, רצו הכל, כשהם נופלים וקמים, עד לגדרהחיל המקיפה את המוצב.

בונגאלור הוטל מתחת לגדר, על פנת לפוצצו, חיל ומוקשים גם יחד. אולם רק הגדר החיצונית נפרצה, ואילו הפנימית נש- ארה שלימה כשהיתה.

לא-טלאט וחלו יחידים אל הגדר השלימה, כשאר תופת ניתכת עליה מעמדות המצ- רים. אולם איש לא שם לב לאש. הבעיה היתה: יעלו על מוקש או לא יעלו? לא עלו. התיל האחרון נותק ללא נפגעים. בינתיים קרב הבוקר, ואתו עלתה המתי- חות. לעמוד מול מוצב שלא נכבש לאור היום המלא — זהו שיגעון. לא, זהו אבדון

תחנת הרכבת של רפית, שנבנתה בימי המאנדאט הבריטי ודומה בכל לתחנות הישראליות בערי השדה, שוקקת שעתים לאחר הכיבוש מקהל חיילים ועתונאים.

דגל ישראל מונף על גבי בניין חברת הנפט באל-ערש, שעם שנכבד המקום ניצבים על מרפסת המשרדים של חברת-נפט, בעוד השלט העגול מתחתיהם קורא "שתו קוקה קולה"

בטוח. המפקד החליט להחיש את הקצב. "קדימה, חברה — קדימה!" וראשוני ה- חיילים זינקו אל תוך תעלות-הקשר המצ- ריות.

★ ★ ★

"כמו נפוליון!"

רעוזים רדוכים ביר, הגוף שחות קדימה. הפורצים התרועעו בכל תעלות- הקשר, לטהרן מהחיילים המצריים. כל ה- סתעפות של התעלות, כל עמדה צדדית

בכל כלי ולכל כיוון, מבלי דעת את המת- רחש. שני זרקורי-ענק מכיוון רפית כחנו אל החיילים ההולכים. יריות תותח אחדות, מכונות היטב, כיבו את האור וקיימו את מצוות ההאפלה, בהתאם לכל כללי הגיא- ★ ★ ★

"קדימה, חברה — קדימה!"

רצור הגיע לנקודה ששמנה והלאה ו אספר להתקדם רק בהסתערות. החיילים חזרו להתחפר. לא לכולם היו אתים, אך

רגלים ושריון. צילום נדיר זה ממחיש את שיטת הלחימה שהופעלה בכיבוש חמוצבים והכיסים בחצי האי סיני. צירוף זה מאפשר חיפוי הדדי בין השריון לבין עוצמו ובין השריון

וכתה לכרטיס ביקור של הלוחמים הישראליים. תחילה ירו ואחר חדרו פנימה לראות אם לא נשאר מישהו בפנים. טיחטוחי יריות וזעקת נופלים קדמו את פני השמש העולה.

אולם לא כל המוצבים נכבשו עדיין. על אחד מהם היה נטוש קרב מר לאור היום הבהיר. היה צורך לחסלם בכל מחיר. על מנת לפתוח את הדרך לשריונים, העתידים להתקדם בכיוון לא-ערש. הרעש והאבק גילו פתאום מניפה פרושה של שריונים רחלים המתקדמים בקיצבם האטי לעבר המור צבים. אחד מהם עלה על גדרהמוצב הבלתי נכבש. וחל אחר פרץ בעקבותיו. הכריע את הגדר. הרגלים סרצו לתעלות-הקשר. כיבוש המוצבים נשלם.

אסטרטגיה, השתערו החיילים לנוח על וריהפנה החמוצבים-מדם, בצלו של תותח אנטי-טנקי מתוצרת צ'כית. עכשיו אני חייל. הצהיר לדי בחיוך זורח. אני חדש בצבא. אבל אני מרגיש את עצמי כמו נפוליון. צבי העדיף לערוך ביקור במשכנו של הסר המצרי. "היבהייה" התי פעל. כמה שהם עשירים כאן! אצל הסרן יש מיטה נהדרת, רדיו עם רמקול עליד המיטה, המון תמרוקים ועשרות תמונות של חתיכות צבעוניות מעיונים מצריים על הקירות.

המנוחה לא ארכה. מה העיונים חב-רה" הופיע המפקד, כולו סעון מרץ-פעולה כמו תמיד. "התפסו עמדות. התקפת-נגד יכולה לבוא בכל רגע."

★ ★ ★

"אל תהרגו אותי!"

אל רפיח העיר כבר נכנסו הטאנקים כמו במסע טיול של סוף השבוע. הם נהגו ממחנה-צבא אחד אל משנהו, תוך טר-הור השטח מכל התנגדות. בעלות השמש אל מרכז השמים, כבר התנוסס דגל ישראל מעל לעיר, שאיכסנה כבר פעם אלפים מחב-רי אירגון ההגנה, אך לא ככובשים כי אם כעצירי הצבא הבריטי, אחרי השבת השחור-רה."

הפעם החלו המחנות להתמלא שבויים אחרים — שבויי הצבא המצרי, שהחלו לני-הור למכלאות כשידיהם על ראשם ועיניהם קשורות, כשהם מובלים על-ידי חיילי צה"ל, וגם ללא ליווי כלל, בבואם להתמסר מרצונם. בין השבויים התבלטה דמותו של הרב סרן המצרי גלאל סיד, מטופח-הציפורניים ודק-השפם. הוא רעד מפחד. "אל תהרגו אותי" גנח. "אל תהרגו אותי" כשהסירו מעל פניו את המטפחת, נראה עניו מעור-חות-המבט מתרוצצות בחוריהן.

"למה נכנעתם כל כך מהר?" שאלו אותו. סיד השיב, רועד כולו: "כל כך הרבה תותחים. והמטוסים, המטוסים עשו בנו ש-מות. הקצינים התחילו לברוח עוד לפני ה-חיילים."

"אתה חושב שעבד אל-נאצר הצליח במה שעשה?"

"תמיד אמרתי שעבד אל-נאצר לא טוב."

לחיל הרגלים, הזרין יותר מן השריון, אך חשוף יותר לפגיעת אש האויב. חקנה הארוך של התותחים שעל גבי הטאנקים מצוי בטאנקים מטיפוס "סופאר-שרמאן" חדישים.

נכנעו ללא ירייה אחת" סיפר אחר-כך אחד החיילים.

★ ★ ★

חיל-הרכש

כשהאיר היום על גנותיה של אל-ערש, כבר ראו החיילים המתקדמים רגלים לבנים מתנופפים לעשרות בקריאה-אוסק של העיר. ההרעשה האחורית והשמבועות על נפילת רפיח עשו את שלהן — המצרים ברחו מן העיר ככל שהשיגה רגלם, כשהם משאירים אחריהם את נעליהם, למען ייטיבו לרוץ.

יחידות צה"ל המנצחות נכנסו לעיר הפד-רחת משני מבואותיה, כשנציגי התושבים מקדמים את פניהם בברכות. אך חשוב יותר היה השלל העצום שנמצא בעיר ובסביבתה, ושעוד הרבה אפסנאים יצטרכו לעמול ימים ולילות כדי לסכם את כמותו וערכו. עשרות טאנקים מטיפוסים שונים, מורחיים ומעריבים גם יחד, נשארו עומדים שלמים ומוכנים לנוע בכיוון הפוך. מאות משאיות חדשות, מחסני תחמושת, אספקה מכל סוגיה.

"זו לא היתה מלחמה", התלונן אחד מ-כובשי אל-ערש, "הרגשנו את עצמנו כ-גובים מטעם קרו המגן."

לכיוון אל-ערש, מרכז היישוב החשוב ביר-תר בסני, בו יושבים שנים מתוך כל שלר-שה תושבים בחציה-אלי.

חיל האחיר יצא כחלון המחנה, כשהוא תוקף את השיירות המצריות שברחו ללא-סדר מרפית דרומה, בכביש החוף. הטאנקים שבאו בעיקבותיו כבר מצאו את הדרכים וזרועות מכוניות נטושות, גחיות חיילים, טאנקים שלמים והרוסים וגשק לרוב. פה ושם נראו חיילים מצריים נמלטים בכל כוח רגליהם, כשהם זורקים מאחורי גבם את נשקם.

רבים מהם הסירו גם את מדיהם ונעליהם, כדי להקל עליהם את המנוסה. בדרך זו קי-ח, יוכלו להתערב בין אלפי הפליטים.

אותה שעה כבר עלה על אל-ערש גם כוח נוסף, מדורם. המשימה העיקרית הוטלה על כוח זה. היה עליו להבדיר כוח מצרי, שד-ישב בשני מוצבים מבוצרים, גדושים בטאנ-קים ובנשק אנטי-טאנקי, מוקפים גדרות ר-מוקשים. "היה צורך בחטיבה", נאנח מפקד הכוח כשנשא את עינו למוצבים, שמהם נפתחה כבר אש ראשונה, מבשרת-רעות, אל תוך חשכת הלילה היורה. אולם להפתעת-הכל, לא היה צורך במלחמה מרה. שני המוצבים נכנעו מיד. ההתנגדות שלהם הר-תה רק סמלית, כדי שלא יאמר עליהם ש-

תמיד אמרתי. הייתי בצבא לא בשביל עבד אל-נאצר. הייתי בצבא בשביל מצריים."

"כדי להשמיד את ישראל?"

"חס וחלילה!" ענה כשהוא מיכב. "תמיד רציתי שלום עם ישראל. רק רציתי שלא תהיה בעייה של פליטים."

"היו במחנה שלך פדאיון?"

"לא שמעתי על פדאיון אצלי במחנה. אני לא קורא עיתונים. לא ידעתי מה שהם ער-שים. אני לא משקר. באמת לא ידעתי. תמיד אמרתי שעבד אל-נאצר לא טוב. אף פעם לא רציתי מלחמה עם ישראל. רק אל תהרגו אותי..."

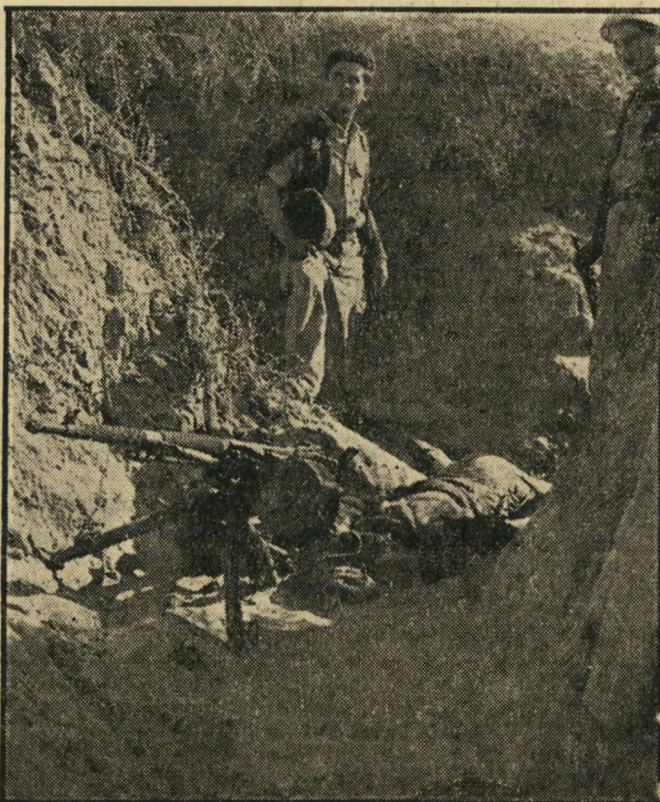
לשבויים סופקו שמיכות ומזון. לא היה רכב פנוי להובילם מיד למחנה שבויים. בר-נתיים, הודיעו על משלוח של 200 שבויים נוספים. "אל אלוהים", הפליט הסגן הממונה על השבויים, "מה נעשה ככולם?"

הם יחיו יותר טוב ממני", ענה חייל שחור-עיניים. "אני גר עדיין במעברה."

★ ★ ★

מלחמה סמלית

תוך שעות אחדות, הפכה רפיח ל-עורף. השריונים המשיכו בהתקדמותם

מוות בחפירה. חיילי צה"ל סוקרים את גחיתו של מקלטן מצרי, שנפל בתוך תעלה ליד המקלט שלו, שהוא מתוצרת סובייטית חדשה. מיד לאחר הכיבוש, מהח נושא לסקרנות תושבת חתיקה.

המטרה: עזה

השעה המדינית דחקה. בניירורק נרקמה חזית רחבה נגד ישראל. איראפטר היה לסמון כדראות על פעולות האנגלים והצרפתים. על ישראל היה להבטיח לעצמה ללא השהיה את היעוד הפוליטי הקרוב ביותר: העיר עזה, כדי שפובדה מוגמרת זו תהיה מונחת לפני כל כינוס בינלאומי. הכרת הפוליטי הכתיב את המהלך הצבאי.

מצבה של עזה היה חסרת תקווה. היא הייתה מנותקת ביבשה, ואילו כושרו של הצי המצרי להגיש לה סעד מן הים, מול הצי הבריטי, הצרפתי וישראל, היה מבוסס. אחרי שזה"ל טייה את המוצבים שהגנו על העיר, הסיק המרשל הערבי את המסקנה ההגיונית: כדי להגן על חייהם של מאות אלפי נתיניו, שהיו עלולים ליפול קרבן ללוחמה אכזרית, נכנע. עזה חזרה לישראל.

בשלושת צירי-ההתקדמות רודפים כוחות צה"ל אחרי האוייב אשר נסיגתו הופכת לבריחה. בצפון תוקף צה"ל את עזה, אשר מפקדה המינהלי נכנע רשמית. פרט לכמה כיסים נכבשה הרצועה.

עזה, 29.10.56

בשם אלוהים הרחום והרחמן.

אל אחי, מר חוסין עבד אל-רחמן, השלום ורחמי אלוהים וברכתו יחולו עליך. היקר ללבי, אשר כל אהבתי ודאגתי נתונה לראשך היקר, הגיעני מכתבך הראשון ואני מודה לאלוהים על מצב בריאותך הטוב ולחדשות הטובות שכתבת לי.

אחי, אני תודה לאל במצב בריאות טוב מאוד. אני מבקש שתמסור ד"ש לקרובים יומיכם, כדי שלא ידאגו. המצב תודה לאל אצלנו הוא שקט. אני חושב שאקבל חופ"ש ב-20.11. כיון שאנו גומרים את תקר פת האימונים.

אם לא אבוא בתאריך שהזכרתי, זה יהיה בגלל פעולות-ההרס שאנו עורכים באדמות ישראליות. אבקשך שתודיע מיד מה נשמע אצלכם. העבר ד"ש לדודי ולילדך ולאל-עבד אל-קרע מנסור, ולמר סאלח מוחמד ולגאבר. אחי, אני מחכה לתשובה מהירה ומאחל לכם בריאות.

אחיק, עבד אל-רחמן מחמוסה.

★ ★ ★

מכתב שלא הגיע

מכתב חיית כתוב בכתב יד קפדני ומסולסל. הוא היה נתון בתוך מעטפה צבעונית, שנשר הצבא המצרי התנוסס עליה. מצידה האחורי היה ציור אדום של צנחן ומגנחו. אולם המכתב לא נשלח מעולם ל"מענו. מר חוסין עבד אל-רחמן היקר, תלמיד באוניברסיטה אג'אחר בקהיר לא יזכה עוד לקבל מכתבים מאחיו, שהיה מגויס לחטיבת

המוצב שכן על פרשת-הדרכים עזה-חאף יוניס, ממול לנחל-עוז. היה לו מראה מאים

הרביאדון שנכנע. ליוה מוחמד פואד אל-דגואי, מושל רצועת עזה מטעם מיניסטריון המלחמה המצרי, נכנע בפני צה"ל.

למדי גדרות-חיל חלודות, דרשפועיות, היו מתוחות מסביבו בקוים ויוגנים, ככתוב בכל ספר-הלימוד הצבאיים. מאחוריהם התרוממו גגות-הפח מכוס-העפר של העמדות. תעלות קשר שיסעו את הגבעה לכל הכיוונים. הכל היה מוכן לקרב: המקלעים בעמדות חשולטות על השטח, התותח האנטי-מטוסי מתוצרת ספרד, תמוש מחסנית מלאה, תותח אנטי-טנקי אל כיוון הדרך המוליכה לנחל-עוז, המוקשים ומלכודות הפתאים. אפילו שער הברזל של המוצב היה מוגף כהלכה, נעול בשרשרת ומנעול.

הכל היה מוכן לקרב, לא חסר דבר. לי עבד אל-רחמן מחמוסה לא היתה כל סיבה לדאגה. מצב בריאותו היה טוב. מדי חודש היה מקבל חופשה של שבוע ימים כדי ל"סוע הביתה, לקאהיר. בשלושת השבועות הנותנים היה מכין עצמו לקרב, יוצא מדי פעם לפעולות הרס באדמות ישראליות, או מצטלם בסזות קרביות לעלוני תעמולה מצריים.

ממול למוצבו, בסוף מקלעים בינוניים ומרגמות, היו פרושים על מישור שטוח וגלוי בניניה של נחל-עוז. כשהופר השקט באזור, לא היסס מחמוסה עם שאר חבריו להוכיח את יכולתם הקרבית, לפתוח מדי באש על הישוב שממול.

רק ארבעה ימים לאחר מכן, חיכתה גרי פתו בשוחה לקוברים.

★ ★ ★

החוג לידעת הארץ

נחל-עוז יצא אנשי המשק מתוך ה"עמדות, עמוסי שמיות וכלי-נשק, התיכוננו לשון בעל לאחור לידת ש"הש"י שניה. אותה שעה בדיוק החל הרעש בעבר השני של הגבול.

הבחורים והבחורות נעצרו על הגבעה, השקיפו לעבר תמרות-העשן שליוו את ה"התפוצצויות על המוצבים המצריים. אמר דן הבלודי לחבריו: "יש לי הרושם שפותחים שם חוג לידעת הארץ".

על כביש הבטון המוביל מעזה דרומה, לעבר בארי, נראתה שיירה של שריינים דור הרים במהירות לעבר היעדים המוגנים. דן מסר לחבריו את השמיות, בדק את רובהו והתחיל לרוץ. "לאן?" צעקו אחריה. "לתפוס טרמפ לעזה!" השיב להם תוך כדי ריצה.

הוא לא השיג את המשריינים. הם דהרו והגיעו עד לכביש הראשי המוליך לעזה. שם נערכו במערך והחלו להמטיר אש קט-לנית על המוצבים. לזמן קצר הושבה להם אש-המשריינים לא נעלבו, פרצו את המח"סום שעל הכביש והתקדמו לעבר קבוצת הבתים שעל גבעה השולטת על פני השטח כולו, גבל מונטאר. אחריהם התקדמו ה"זוחלים עם חיל-הרגלים הפורץ. יותר מאחור המתינו האוטובוסים של דן עם חיל-הרגלים שנועד לטיהור.

מתוך קבוצת הבתים שעל הגבעה, הוש"בה אש חזקה. מקלעים ורובים. בחיפוי ה"משריינים והטנקים, קפצו אנשי הזחלים, נשכבו ליד הגדר המקיפה את הגבעה. "כונג" לור אלי!" קרא מפקד היחידה לחילי ש"נשא עמו צינור-מתכת ירוק וארוך.

האיש רץ אל הגדר, הניח את הצינור מ"תחתיה, השתתה כמה שניות, קפץ אחורנית בצעקה: "פוצץ!" לרגע הרכינו החיילים את ראשיהם. נשמע סיצוק, הגדר נפרצה. המח"לקה הסתערה על הגבעה. השריינים המשיכו בדרכם.

על המוצבים לא התגלתה התנגדות רצינית. רק בודדים נשארו בתוך העמדות. רובם אף לא השיבו עוד אש. הם הסתתרו בתוך העמדות, בים סמרטוטים וגיירות, בתקוה ש"לא ישגיחו בהם.

באחת העמדות הרגישו הבחורים בתנועה חשודה. אחד היודע ערבית ניגש עד לפתח, העזוי נכון בידיו, צעק: "תעל הו!" איש לא יצא החוצה. "מה אתה משחק מחבואים, תקע כדור וחלס", הציע אחד. הציע שני: "תגיד לו: ברלה, ברלה, גיע ארויסו (צא החוצה)!"

★ ★ ★

בטחון שדה

מרדמים, צפנית-מזרחית לעזה, נתגלו קיני-התנגדות המשריינים ה"קיו את המקומות, קלטו תפוחי-זהב בצ"רורות יריות.

אחורנית יותר, השיג דן מנחל-עוז, ועוד בחורים ובחורות, טרמפ באחת המכוניות.

"אתם מבינים", הוא הסביר לחיילים, "זה לא שאנחנו מחפשים הרפתקאות, אבל אנחנו רוצים לראות איך שעושים אותנו למשק בעורף ממשק ספר". אחרי הוסף אחרי: "הם גנבו לנו במשך שנים קילומטרים של צינורות-השקאה מאלומיניום, אנחנו רוצים להחזיר אותם."

לפני המוצבים נעצרו המכוניות. יחידה צעדה קדימה, התפרשה ועלתה על המוצב. החיילים התכוננו חזו לראות מנין תיפתח האש. "הם מחכים עד שנגיע קרוב", לחש תימני נפ"ד, גבר בשנות הארבעים, בעל זקן ופיאות. אולם גם כשהיחידה נמצאה על היעד לא פתח איש באש. המוצב היה ריק. גופה או שתיים התגללו בשוחות. מתוך האהלים והבקתות שבמדרון האחורי בקע עוד עשן ארוחת-הבוקר. המיטות בתוך העמדות עוד היו מכוסות סדינים מזוהמים. הכל נשאר בהם: חגור, נשק, נעליים.

האנשים ירו לתוך העמדות למרות שידעו שאיש אינו נמצא בהם. מה שבטוח בטוח. אחד יצא עם מציאה: תמונת נערה מעור-טלת. שני הצביע בהתפעלות: תראו איזה תותח!"

"אל תגיע בזה", צעק המפקד, "אל תגעו בשום דבר, הזהרו ממוקשים".

על הדרך למטה כבר הובלו שבויים במ"כוניות. מהצד הישראלי זרמו כבר האורחים. בין הראשונים: הרב הראשי לצה"ל, אלוף-משנה שלמה גורן, מלווה כתב וצלם, ש"הייחיו את כל תנועותיו. הוא התחיק בידו ספר תורה, קיבל את מתנת הלוחמים — מספר תת-מקלעים מטיפוס קארל גוסטאב.

אז לאור

זיהוי פדאיון. שוטרי משרת-הגבול הישראלי בודק בהשתייכות לפדאיון. רוב לוחמי הפדאיון פשטו את כ"כפדאיון הועברו למכלאות מיוחדות, משם למחנ

השריון בראש. טנקים ישראליים נכנסים לרחובות חרגלים. בשעה שנכנסו השריון עוד ריקים הרחובות לרחובות העיר להתבונן בכובשים החדשים. התנהגותם ה

ישראל החדשים: חלק ממאתיים אלף התושבים הערביים, שנושאו ברצועת הפכו ישראל החדשים. הם המשינו את היחס המספרי בין העמים במדינה במידה ניכרת. בתמונה נראים הגברים, תושבי עזה, שרוכזו יחדיו ביום הכיבוש, לשם זיהוי הפדאיון. פניהם מביעים את המתרחש בנפשם: חלקם מדוכאים, פני אחרים זועמות ואילו פני רבים מחייכות בשביעות רצון.

פול בהם נמסר לאנשי ההגנה המרחבית, בני ישובי הסביבה.

רובם של שלושת אלפי תושבי בית-חנן נטשו את כפרם. ברחו לחולות הים. בבק תות הכפר נותרו רק הזקנים והנכים, שלא יכלו לגרור את עצמם לנולות. למרות זאת גילו מספר חוליות תוקפנות די רצינית. המשיכו להמסיר אש על הסורקים. באחת העמדות שכב רב-טוראי מצרי ירה במשך זמן רב במקלע שבדן. גם לאחר שהוטלו רימונים לעברו והוא נפגע ברגליו, המשיך ללחץ על הדק המקלע עד שנגמרה השר. כשהגיעו אליו אנשי ההגנה המרחבית, השתומם המצרי, טען לא פחות ולא יותר מאשר "חשבתו שאתם חיילים מצרים". בשעות הערב, הגיע בדרך מיסטרית לי

יות טובות, הביעו העותיים את דעתם, של המצרים חרא". בכיכר השוק עמד השריון. החיילים ניקו את תותחיהם. אחרים עסקו בריכוז הגברים במכלאה. כל גבר עבר בדוקה יסודית. ה' פדאיון הועברו למכלאה מיוחדת. קל היה לזהות אותם. הם ודקו את בגדיהם ונעלריהם, התהלכו בתחתונים בלבד.

במרפאה עזר רופא מצרי לחבוש חיילים ישראלים שעלו על מוקש. חובש ישראלי חבש אשה שנפגעה בבטנה מכדור. נהג-מבולנס מצרי הסגיר את עצמו עם מכוניתו במרכז העיר. בצד, על ארגז-עץ בפתח חנות, ישבו שני קציני הצבא המצרי, סגן-אלוף ורב-סרן. מבצע למשקפים כהות התבוננו בנעשה סביבם. אנשי נחל-עוז ויהו

באחת העמדות מצא אחד ממלווי של הרב גורן מצלמת קופסה פשוטה, הגישה לרב כשלל האויב. אולם איש בסחור-השדה, ש נמצא במקום, החזיר מיד את השלל.

★ ★ ★

"יחי בג'וריון!"

בבוקר השכם, סינתה משחתת אמריקאית את האזרחים האמריקאים שעברו בעזה כי שליחות אוג'רא, בסיוע לפליטים. משקפי האו"ם קיבלו הוראה להישאר במקום.

נראה כי הגנרל המצרי, שכוחותיו ה' פוררו, נשם לרוחה. כי כעבור 20 דקות בלבד הגיעה כבר תשובה אל המשלחת הישראלית: "שירה עם המשלחת המצרית תתקדם בכביש הראשי כדי לפגוש את ה' מפקד הישראלי". כעת הגיעה השעה לקבוע את מועד הכניעה, הנקבע לפי הנוהל עלידי הצד המנצח. המועד נקבע, אולם בינתיים נחברר למפקד המצרי כי הכביש הראשי זרוע מוקשים נגד טנקים. המצרים ביקשו להודיע כי יאחרו במקצת. נקבע מועד חדש והמצרים הודיעו כי יבואו בשלושה כלירכב למקום.

בצהריים היתה הדרך לתוך העיר ריקה מ' אדם. התושבים נזהרו מלהתקרב לרובעים הקרובים למקומות שם השתוללו עדיין קר' כות.

מכונת של צלמי-חץ שחשה למקום ה' מערכה, נעצרה ברחוב הראשי ליד ערבי מבוגר חבוש כפיה. הם קראו לו לגשת אליהם. אולם הערבי חשש לחייו, פחד פן רוצים לפגוע בו, אמר בערבית: "כאן ביתי", והצביע לעבר אחד הבתים. פיו צהוב-השי ניים התעצת ביראה. הוא ניגש בהיסוס ל' צלמים.

"שמי הוא מורסי חסאן", אמר, "יחי בג' גוריון!"

כשנתברר לו כי אין עומדים לאכלו, הוא התחבק עם חייל ישראלי לצורך צילום, חיך שבע-רצון.

★ ★ ★

חזרה למפה

ב תוך חציר, באזור בקתות החימר ליד בית-הקברות, כבר עמדו תושבים מחוץ לבתיהם. הם מחאו כפיים, ניפנפו ב' ידיהם, הריעו כאילו חלמו כל תיהם על רגע זה של כניסת כוחות צה"ל לעיר.

נשים לבושות-שחורים סחבו גופה מתה בשמיכה. קבוצת נכים ביקשה סיגוריות מה' חיילים, שחילקו להם אותן ברצון. "סיגר

עזה, ביום הכיבוש, את הגברים הצעירים החשודים הם הצבאיים, התחפשו בבגדים אזרחיים. אותם שזוהו שבוים. היחס אליהם היה תקיף אך הוגן.

זראשי של עזה. רק אחרי כוח-השריון הגיע גם חיל' דם. מאוחר יותר התגברו התושבים על פחדם, יצאו ה צבועה וחפזנית, כאילו חיכו כל הזמן לרגע השחרור.

אזרחי המחר. קבוצת צופים ערביים בעזה, בתלבושתם הרשמית, ילדים אלה, שחונכו כספס מיום חיוולדם לשנוא את ישראל, עתידים להיות אזרחי-המחר של המדינה. תמונה זו נמצאה מתגוללת ברחוב הראשי של עזה, שעה קלה לאחר כיבוש העיר.

שמי בית-חנן האוירון המצרי האחרון של חיל האויר המצרי. הוא ירה כמה צורות חור כלעומת שבא. כל השטח מעזה צטונה טוהר כולו.

עם ערב זרמו לעיר שיירות התובלה עמר סות אספקה וציוד. שוטרים צבאיים כיוונו את התנועה בדרכים. שוטרים אזרחיים נט' לו את הטיפול בשמירת הבטחון בעיר. עזה הוחזרה למפת ישראל.

את סגן-אלוף כעכס הלמי סידקי, מי שהיה יושב-ראש המשלחת המצרית בועדת שכר תת הנשק. הוא שהביא את גופת רועי רוס' ברג, איש נחל-עוז, שנרצח בידי המצרים. "תגיד את שמו של הרופא שניקר לרועי את העיניים", פנה אליו אחד. הקצין שתק. החיילים הרחיקו את בן המשק.

מצפון לעזה נותרו עוד מספר עמדות שי סרכו להיכנע, בתוכם הכפר בית-חנן. הטי

הרקת הכיסים

שעה קלה אחרי שהקרב על עזה הגיע לשיאו, הגיעה שעתם של שני הכיסים המצריים באזור אברעגילה.

מצבם של הכיסים היה מיואש. לא היתה להם שום הגנה אחידה. כוחות צה"ל נעו למעלה ממאה קילומטרים בעורפם. המים אולו במהירות.

הכיס הצפוני היה שטוח, רכב על הכביש. הוא הוכן זמן רב מראש כדי לבלום את התקדמותה של פלישה ישראלית בכביש העיקרי. המתכננים, שריכוזו כוח אדיר של יחידות ותותחנים במיתחם המבוצר האדיר, בעל קוטר של כמה קילומטרים, לא לקחו בחשבון שבמלחמת תנועה אין ערך רב למוצב חסיבתי כזה אחרי שאוגף.

הכיס הדרומי היה ארעי יותר. הוא נוצר במהלך הקרבות על ידי שרידים של יחידות שונות, שנסוגו מאברעגילה האבודה אל ההר הקרוב ביותר, ג'בל דפנה, כדי להפכו לכיס סאלוביה שני. גם פה היתה התנגדות חסרת תקווה: מנותק, בלי מים, בלתי מוגן מן האחרי, נכנע הכיס רשמית כאשר ביכאשי (סג'אלוף) צעיר חתם על הכניעה, זמן קצר אחרי שהליוה הקשיש עשה זאת בעזה הרחוקה. כעבור זמן קצר טוהרו המוצבים האחרונים גם ברצועת עזה.

משני הכיסים ניסו החיילים והקצינים להימלט ביחידות קטנות, תוך כדי הסתננות חזרה לתעלה. אולם רבים מהם הוכרחו על ידי הצמאון לחפש את היחידה העברית הקרובה ביותר, כדי להתמסר.

כבוש שני הכיסים היה חשוב. הוא פתח טוּף-טוּף את הכביש העיקרי, שהיה דרוש כדי להבטיח אספקה מסודרת לכוח שדה במרחק רב, לעבר איסמאעיליה. הוא היה חשוב גם מבחינת השלל העצום שנשאר בו, במצב פעולה תקין.

אולם עיקר המערכה התנהלה במערב הרחוק: שלוש הכוחות התקדמו בחזית רחבה לתעלת-סואץ. ואילו בציר ההתקדמות הרביעי, שנודע לפתוח את המעבר לאילת, נסלה רק עתה המכה הראשונה — הכוח התבסס בחוד הדרומי של חצירא, וחבריהם יצאו לדרך לקראתם.

שני הכיסים הגדולים שנשארו בסביבות אברעגילה נכבשו אחרי קרב קל יחסית. בעוד התקדמות צה"ל נמשכת בכל שלושת צירי ההתקדמות, ירד כוח מוצנח על טור ויצא כוח אחר דרומה לאורך החוף המערבי הפראי של מפרץ אילת. על מנת להתחבר עמו.

יחידת סיור קטנה של כוח השריון
הגיעה לצומת היררכים של אברעגילה, לפנות ערב, מרחק רב לפני הכוח העיקרי. יצחק, המפקד, הסתיר את המכוניות לרגלי גבעה. איש מן האויב לא הרגיש ביחידה הקטנה, שצפתה בתנועה הרבה בכביש. מאה שריוניות מסיפוס סובייטי נסוגות ב"כוח לתעלה" דיוח המפקד באלחוט.

מקלעי היחידה עמדו במצב הכן. קבע יצחק. ממול יש יותר מחטיבה מצרית. אם יתקופו אותנו, נדפוק מכתאש ונסתלקו החיילים השתדלו על החולות. חוליות קטנות יקימו תצפית ותשמעו במרחקמה.

ארבע משאיות עם חיילים נעות בכ"ח אליו. נחבילה לפתע ידיעה. החיילים קמצו למכוניותיהם. המתיחות הגיעה לשיא. המכוניות מחקרות... המכוניות נמדצאות במרחק של קילומטר אחד... וחחו התצפיות.

אולם המשאיות לא הגיעו. במרחק של קילומטר אחד מאנשי הסיור, שהשירה לא הרגישה בהם כלל, עמדה ותחתה כל הלילה. לפנות בוקר, שעה קלה לפני שהגיע עיקר הכוח הישראלי, הסתלקו המשאיות עם חייליהם. בלי לדעת זאת, הצילו בכך את עצמם מהשדה או שבי.

הכוח עלה על אברעגילה, כבש אותה בנקל. חטיבה שלמה, מבוצרת במערך חסר בתי עצום ממורת, ליד אוסגאטק, היתה עתה מוקפת.

החוליה האבודה

בין המפקדים המצריים בכיסים
השתררה בינתיים המבוכה. איאספר היה להם לקבל תמונה ברורה מן הגעשה סביבם. הם הבינו שהם מנותקים מן העורף, אך לא היה להם מושג לאן הגיעו כוחות צה"ל.

בג'בל דפנה, אזור הררי מדרום-מזרח אברעגילה, התרכזו כוח מצרי ניכר. הוא כלל את כל היחידות שמפקדיהן החליטו ללחום עד הסוף. עתה, בערסל של אי-ודאות ר"ד ידעות מבהילות סותרות, נראתה להם הדרך לטתם באור אחר לגמרי.

אחרי ויכוחים נרגשים, שלחו חוליה מובחרת אחת לעיירה הקרובה ביותר — קסיי מה. עליה הוטל להשיג ידיעות וסקודות. אולם התוליה לא חזרה — קסיימה היתה מזמן ביד צה"ל, והחוליה נלקחה בשבי.

מצב דומה שרר גם בכיס השני, מצפון לאברעגילה. היה זה מיתחם אדיר, כמעט כגודל עיר, שכלל למעלה מ-3000 איש, שפע אדיר של מכוניות, שריון, תותחים, הכל מבוצר היטב וערוך להגנה היקפית. עוד אתמול היו מסקרו בסוחים בכוחם. עתה נראה להם כי מצבם מיואש — המיתחם היה הרבה יותר מדי גדול מכדי לאסר שר הגנה רצינית. המים אולו במהרה. וב"עיקר: כל עמדה במקום נראתה חסרת תועלת. אחרי שכוחות צה"ל נעו באופן חופשי הרחק בעורף.

עבר אל-ינאצר חדש

בימי תש"ח הגנו המצרים, בתנאים הרבה יותר קשים, על כיס פאלוגה. אחד ממפקדי הכיס היה רביסרן בשם גמאל עבד אל-ינאצר. יתכן שאנו מגדלים עתה עבד אל-ינאצר חדש! התלוצץ אחד מקציני סיירת הדרום, בהסתכלו באותו בוקר של יום ר' במפת הכיסים.

אולם שום עבד אל-ינאצר חדש לא קם בכיס אברעגילה. בבוקר התקרב גיס ל"מיתחם. המצרים לא פתחו עליו באש, כי הניח דגל לבן בפנים ישבו שני חיילים מצ-

ריים, שנפלו יום לפני כן בשבי. עתה חד רז, כשבידם איגרת של המפקד הישראלי, שתבע את כניעת הכיס עד שעה 2 בצהריים.

המועד עבר. כיס אחד נכנע, אבל בכיס השני איש לא חתם על כניעה, כי שום בעל דרגה לא נשאר במקום. כל מי שהיו לו מלגים או רגליים בריאות ניסה להימלט — הקצינים בראש, אחריהם החיילים.

נענועיה של אינא

מחוז שנתגלה למבטי הכובשים היה מדהים. הם התקשו להאמין למר-אה עיניהם. הכל היה דומה יותר מדי לסרט. מסביבם, בראדיוס של קילומטרים על גבי קילומטרים, היה הנוף ורוע ציור. מולם עמד זה סוללה גדולה של תותחים בני 25 ליטר ראות. ערוכים בשורה ישרה, התחמושת מונחת לידם, הכל מוכן ליריה. במחפורת עמד סאנק סובייטי, כשרק קנה התותח מוזקר מעל לפני הקרקע. עשרות משאיות, עשרות תותחים, ארגוני בגדים, ציוד קשר למכביר, נעלים שנורקו תוך כדי מנוסה, ניירות, עיתונים, מפות — הכל היה מפורז בשטח. היכן שהגיע המבט, מאופק עד אופק, נתגלתה אותה תמונה.

לפני אחד הבונקרים היתה מונחת חבלת דואר, שהגיע זה עתה מקאהיר, ושלא הספיקו לחלקו. החיילים חילקו את המכתבים ביניהם, כמזכרות.

אחד מהם זכה בגלוית-דואר מצולמת, שהראתה קבוצה זוהרת של צעירות ערביות בצד השני כתבה יד נשית, בכתוב ערבי מרושל: "כל מסיבה שאינך נמצא עמדי, מעוררת את געגועי אליך. אני שולחת לך את התמונה היחידה הנמצאת ברשותי כרגע על גנת שתוכרני. ואם אתה מאחר לבוא אלי, זכור את אהבתי וגעגועי אליך — הגברת שלך ואשתך, אינא."

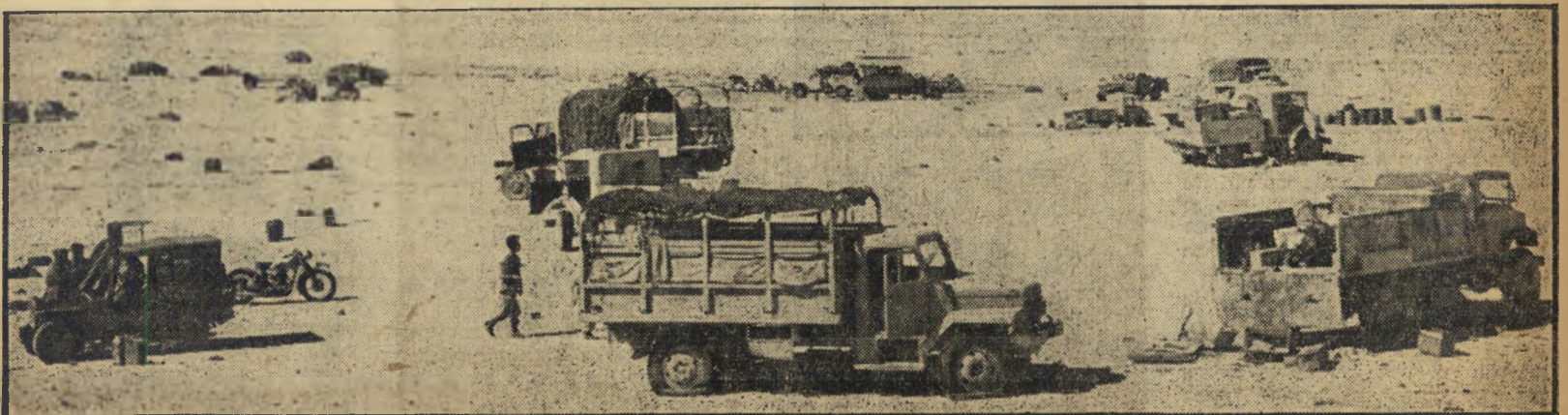
יתכן כי אינא זכתה בינתיים לראות את בעלה, ויתכן גם שנמצא במשנה-שבויים. ככל חבריו חמק מן המיתחם שעה קלה לפני ההתקפה, ברצל, כדי לנסות לחנוץ לכביש החוף ליד אל-ערש. במשלט שלו נשארו רק שניים — סמיר עבדאללה, פצוע גב, ומוחמד עותמאן, פצוע ברצל, שניהם גברים שחומים מקאהיר. הם שכבו על גבם על אלונקה, מכוסים בשמיכות צה"ל, התבוננו בשמים ובנוכחים. בשילם נגמרה המלחמה.

מוקש בצד חדרך

עבור כמה שעות נגמרה המלחמה גם בשביל כמה מאות חיילים בחוף יוניס. באותו יום שישי בלילה עלו עליהם כוחות צה"ל.

שלושים הקילומטרים, המפרידים בין עזה לחאן-יוניס, הם כולם מישור חולי עמוס משטחים ירוקים של פרדסים וחורשות תמר רים גבוהים. משני צידי הכביש ומסילת הברזל המובילים דרומה, שוכנים מחנות עצומים של פליטים, אהלי שבסי בדואים ובקתות קש אפורות של פלאחים. מבט מעמיק יותר היה מגלה גם מתקנים אחרים. בכל הצטלבות דרכים של הכביש או הרכבת, בכל ואדי או גשר, היו מוצבים מצריים, ששלטו על הדרכים. בנסיגתם הספיקו הכוחות המצריים, שנמלטו לחאן-יוניס, ל"מקש היטב את צידי הכביש. בכל אלה קשה היה להבחין בלילה. לא היה טעם לחכות ליום. הכוח התקדם במהירות.

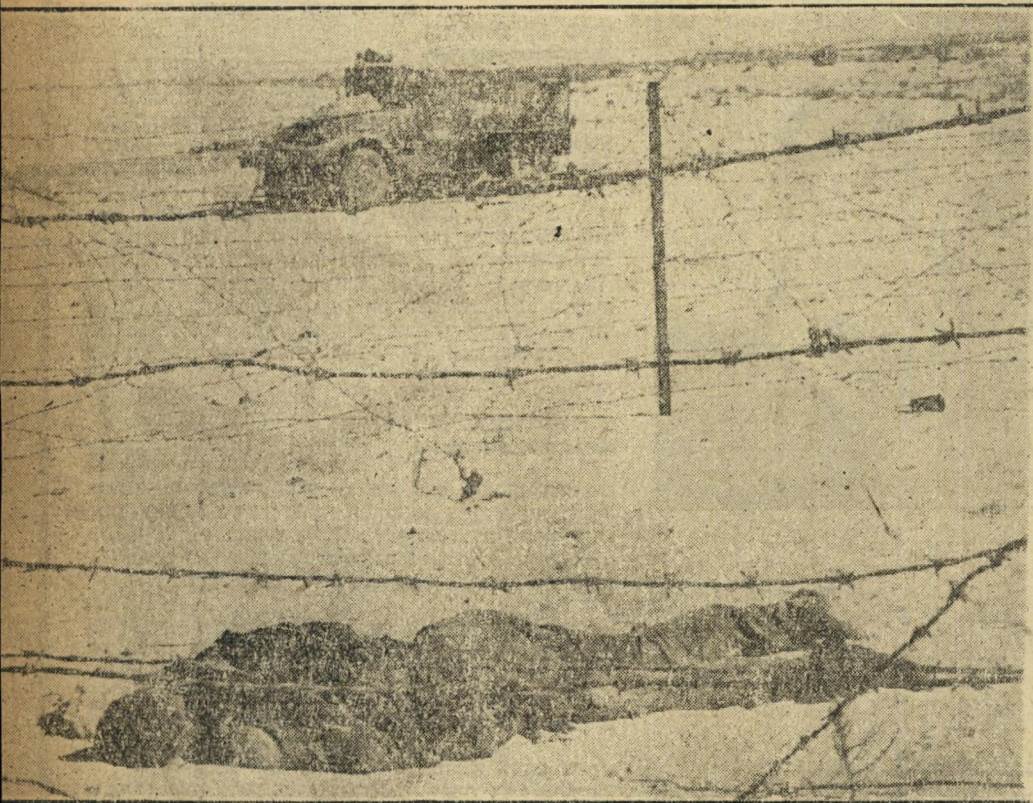
בראש נעו השריונים. הם פסחו על מוד גות הפליטים ואהלי הבדואים, המשיכו ב"הירה דרומה. המוצבים חוסלו, דיר אל-ינאצר נעקפה כ-

נות אברעגילה: תמונה זו של קסט קסט מן המיתחם המצרי הכבוש תיתן למסתכל מושגים על חמראה שכטעס לא-אומן. בקסט זה בלבד נראים למעלה מטרסר

הירוג מצרי: הוא היה מוטל בצד משאית, ממנה ניסה להימלט. מישהו כיסה אותו בשמיכה. מלחמת

הרוג ישראלי: החייל האלמוני של הסיבוב חשני. הוא הסתער על גדר החיל של המיתחם, נקצר על ידי צורר של מקלע בינוני. מאחוריו, במרחק מה, זחל שנפגע אף הוא בדרכו למיתחם בשעת ההסתערות.

כובשי המוצב החטיבתי, שעות מעטות אחרי הכיבוש, מתחת לדגל הירוק של הצבא המצרי. רבים הדגלים הנטושים.

התברר כי המכוון, שהפעיל את משאבת הבאר, ברח לעבר הים ונטל עמו את מסד תחות המבוצר. הסיירים נטלו עמם את ראש העיר, ערבי מכובד בעל כרס ומשקפיים כבן 60, יצאו עמו לחפש את המכוון. אי אפשר היה למצוא. לראש העיר לא נותן רה ברירה אלא לגייס כמה שואבות מים. שתעלינה בפחיהן מים לחיילים.

גם לישון לא ניתן לחברה במהרה. היה עליהם להשלים את המלאכה, לחסל את הד מיתחם המבוצר, בו שרדו שרידי הדיכוי המצרית השמינית עם מטה הדיכוי. המיתחם רוכך במשך שעות ארוכות באש מרגמות 120 מילימטר ותותחי השריון. לא נשאר בו מטר מרוכז שלא ספג מתכת רותחת למרות זאת, כאשר ניסו הטנקים לעלות על המוצבים, ניתקלו באש שאילצתם לסגת.

הזמן סיוע אוירי. תוך דקות הגיעו שני אורגנים, שצוללו מעל המוצבים, כמעט נגעו בכנפיהם בקרקע. שהייתם הקצרה ב מקום הספיקה. הטנקים פרצו את הגדרות אחריהם עלו הזחלים, שתוך כדי הסתערות המשיכו להמטיר פגזי מרגמות קלות על המוצבים. לאחר שנכבש המוצב האחר, נכדו הנשאר. בין הנכנעים היה מטה הד דיכוי המצרית ה-8, על מפקד הדיכוי עצי מו, רבאלוף יוסף עכדאללה אל-אגורודי.

גדויה מקאהיר: אחת הגבירות המצלומות, בנות אופייניות של החברה הגבוהה בקאהיר, שלחה אותה בצירוף הבטחת אהבתה וגעגועיה לבעלה, שלא הספיק לקבל את חזוה.

שהמרגמות ריככו בינתיים את מוצביה, כדי למנוע מהחיילים המצרים כל חשק להת מודדות.

עוד בטרם האיר הבוקר כבר היתה תאך יונים מוקפת מכל עבריה. יחידת הקומנדו פרצה לעיר במשוריינים ובגייפים, מוטסה את הגנת העיר מבפנים. ההתנגדות לא היר תה מאורגנת. בזה אחר זה החלו קבוצות של חושבים ולוחמים להניף דגלים לבנים. לאחר קרבות רחוב, שנמשכו שעות אחדות, נכבשה העיר, אולם כיס תאך יונים סרם חוסל. בין תאך יונים לרפיח ניצב עוד מיתחם ענק של כמה מוצבים מבוצרים כה לכה, חמושים בכל סוגי הנשק, שהמשיכו להתנוק, אם כי היו מוקפים מכל העברים.

★ ★ ★

שלושה פגזי צמאון

ח יילי הרגלים שנכנסו לתאך יונים היו צמאים מאוד. מלבד המים היו להם שני מאויים לראות את בנין המשטרה, שפוצץ בשעתו בפשיטה גזעית של צה"ל, ולישון. את המשטרה ראו כולם. העבודה שביצעו קודמיהם היתה מושלמת, אגף שלם של המשטרה היה שטוח ופרוש על הארץ. בשני המאויים האחרים הם נתקלו בקשיים. כל הברונים בעיר היו ריקים ממים.

כבש בעור כבש

סיסי חל'האחור, שחזרו מהצנחה כוח צהיל בסיני, סיפרו כי הכוח הראשון ש עמד מוכן במדבר סיני לקדם את פני ה התקפה הישראלית, היה עדר כבשים גדול, שלתוכו נאלצו הצנחנים לצנוח.

★ ★ ★

ישר לבז

ביום הראשון לכיבוש עזה, שלח בדרך ברכאי, חושב ירושלים, גלוייתדאר למנהל דאר עזה, ובקש ממנו להחזיר לו את הגלר ייה לאחר שתחתם בחותמת היום הראשון של פתיחת הדאר בעזה.

★ ★ ★

חם עד לחם

החל מיום השבת השבוע, החל קול ישי ראל לשדר בין הודעות השירות המטאורולוגי גם את תחזית מזג'האחור בחצי'הנאי סיני.

★ ★ ★

עגבניות קרביות

לפירסום רב זכה שאול חביב, חושב הר צלה, שתרם לצה'ל השבוע סכום של 10 אלפים ליי והודיע על נכונותו להקים ב כספו בית'חולים צבאי, מחות התפרסם מע שהו של העולה החדש אליהו יחזקאל, איש מושב מרגלית בגליל, שהחליט על תרומה צנועה יותר, אך הכרובה בקרבן אישי גדול יותר. יחזקאל הודיע, כי כל עוד ימשכו הפעולות, יתרום לצה'ל את פרי אדמתו במלואו, שלח מיד ביום הראשון עשרים ארגוני עגבניות ליחידה צבאית בגליל.

★ ★ ★

מכפ'רגל זער ראש

חילי צה'ל שהשתתפו בפעולות האחד רונות מסרו, כי החיילים המצריים זורקים מעליהם במנוסתם את הנעליים, כדי ש יטיבו לרוץ ברגליים יחפות, כאשר התרגלו. לעומת זאת, הם מקפידים מאד לקחת אתם בשעת המנוסה את כל'הגיליות.

★ ★ ★

התמצאות

פרשן שירות חשיזור חברי'ה הפרד'ה שבו את סענת המצרים, כאילו הפציצו ה בריטים במצרים מטרות אורחיות, הפרשן טען, כי הבריטים יודעים בדיוקנות רבה את מקומם של הבסיסים הצבאיים ושדות התעופה במצרים. סוף סוף, הרי הם הם שכנו אותם.

★ ★ ★

בזה

רובל תלאביבי, שהחל לשחק השבוע סי חורה מבוקשת, מסות ומרחב, צעק כפירסר מת לסחרתו: "אני מוכר את כל מצרים כי 40 גרש'ה"

★ ★ ★

לכז מאן דכני

מודעה בלשון זאת הופיעה בבוקר יום ר בארץ: "לאב עורד'דן חיים סורת, אישם לקרובים ולחידים — נולד לנו בן כבד, האם, עירד'דן עדינה סורת."

★ ★ ★

בדיחות חשבוני

חמאורעות חססחור'ים של חשבונות חמאורן חמאור'ה כמה בדיחות שחחלו עובדות חמאור'ה לאורן:

- למשחתת המצריה איברחים אל'האחא, שנלחמה בשבי ושתצור'ה לחל'הים הישראלי לאחר תיקונים, הוצעו כבר כמה שמות עב רים: אברחם חראשון, אברחם ג'דצוק ר אברחם אבינו.
- בעיקבות הווגמה המפורסמת של ה כוכבנית האמריקאית קאמלין ית, שהציעה בשעתו בילוי של ערב בתברתה לכל מי'ס סיני בקוריאה שיביא לידי האמריקאים מטוס מיג, הוצע השבוע להבטיח לסיסיים המצ רים כי כל אחד מהם שיביא לישראל מטוס מיג שלם, יוכה לקבל עבודה קבועה ב סול'בונה.
- מלך ערב הסעודית איב'כ'סעוד, אמר מי שאמר, "הבטיח לעמוד מאחורי גמאל עבד אל'נאצר, חוסין מלך ירדן הבטיח לי עמד לצידו ושרהחוק הסובייטי דימיטרי שפילוב אמר כי לא יזון מעמד'ה האולחוד למצריים. ועם התחלת מבצע צה'ל עמדו כולם בהבטחותיהם: איב'כ'סעוד נשאר פ אחרי, חוסין עמד בצד ושפילוב — לא זז."

ה מספר פעמים הופיעו במדור חרוזים בכותרת של "פיט'ך" אך אם תשאלו את מומחי הדור יאמרו — זה סתם סטפסן

אם הכותב צנחן — יופי חי ישלח תמונה מקרב ואז נאמר לו כה לחי כי בחרב ידיו לו רב

אך אל יגע בשמן המור במלאכת הפיוט חריזות כלאיים, שור וחמור בקיצור — ממש סיוט

ולסיים החלטתי, סליחה, לבקש על השטיות שבכתב לפעמים מתחשק סתם לקשקש ואף לעלות זאת על הכתב

★ ★ ★

לחילי, זיק של שמחה

שלושה נחלאים קרביים (995/1083) כותבים שאין ברצונם למנות את כל מעלותיהם ומגדעותיהם, כפי שאוהבים לעשות זאת רבים אחרים. כל מה שהם רוצים, הוא מכתבים מנערות

הסיפוס שלי

תמונה זו נשלחה אלי על ידי רבים רפי יצחקי מאי'שם: "מה דעתכם חברי'ה, על החיל'ימניקית החבובה הזו? לא... לא, היא לא חברתי, אם כי לא הייתי מתנגד לכך. אך האמינו או לא, מצאתי תמונה זו במחנה צבאי אי'שם, ובכך, החלטתי לשלוח לרתי המוכנה תמיד לעזור בהשבת אבידות. התמונה מיועדת לאיזה "קוקי" מ'ז'י'ה, אני מקנא בו." ההקדשה על גב התמונה היתה: "לקוקי — יקרים מנח הם זכרונות העבר, שלך

בנות 17. "שואפים אנו רק להקל מעלינו את רגש הבדידות שבו נתון חיל. מכתב מן הבית — וביחוד מגערה — מכניס ללב החיל זיק של גיל ושמחה כי הגה הוא לא נשבת. נערות המבר נות רגש זה ובעלות השכלה, יאימו מידת להתכתבות."

★ ★ ★

כך עושות כהן

שלוש הנערות שיש לי העונג להציג בזה (995/1084) מתנצ' לזת שאם מכתבן שיגרתי, ואינו שונה מתרסרי מכתבים אחרים שאני מקבלת, הרי זה משום שכל הבנות קורצו מאותו חומר הן אינן אשמות.

שלושתן בנות 16, ותלמידות תיכון חספאיות. אחת בלונד'ה, שתיים ערמוניות. הן רוצות להתכתב עם שלשה בחורים בגיל 21-19. כמו כל האחרות, גם הן רוצות שיחיו נחמדים וגבוהים. לא חשוב אם יש להם דם או לא, אומרות הן, ובלבד שישלחו את תמונותיהם. הן מצדן, מבטיחות לשלוח את שלחן. בדרך כלל, רואות הן צורך לחזיר, "אנו נוחלות העלחה אצל המין השני."

שכתתי: הנורא להתכתבות — "זכר שבעולם."

★ ★ ★

חגיל המתוק

"היא צריכה להיות בגיל 16-18" כותב החיל הקרבי (995/1083), "חחברה רגילים לקרוא לזה הגיל המתוק. יהיה זה מצויין אם המושג הזה יהיה משכנע אצלה. עליה לאהוב וידיד, כולל לגינה על כלים עצמיים. ביקור בחצנת, טיולים, ריקודים ושאר ירקות." על בעלת הגיל המתוק להיות תלאביבית.

לחותר לציין כי לעת עתה מוקדם מדור זה לחיילים בלבד, וגם לחת'כות, כמובן.

יש שסורגות גרביים ורדודים לחיילינו, יש שסולחות חבילות. אני מציעה מפעל אחר, חשוב לא פחות: סכתבים. תנו לבחורים את ההרגשה שחושבים עליהם ומתעניינים בהם.

המפעל שאני מציעה הוא כזה: לשלוח מכתבים בהסונים לחיילים אלמונים שיועברו על ידי הסטודות חמא'ים. החיילים עצמם יכולים לכתוב אלי, גם כן בחמונים, ואני אעביר את חמכתבים לכתבות חמא'יות. הסיפוס, אני מבטיחה, יהיה מהיר ויעיל. את אותו חלק של המכתבים שלא אספיק לפרסם בסור זה, אעביר ישר באופן אוטומטי. הבח נקרא לזה לחיל האלמוני. ואתם, בחורים, בכל האי'ש'ים, חזרו בריאים אל אמות'כם ונערות'כם, וזכרו את דברי השיר חמפורסם, שלא תקחו את כל הסנקים יחד. קחו אותם אחד אחד, ובין סאנק אחד לשני, כתבו אל אמא רות'.

★ ★ ★

כומתה שחורה בגאווה

"אנו שני פיט'רים", כותבים (995/1078), "המשרתים ביחידה קרבית החובשת בגאווה כומתה שחורה". שמותיהם דומים זה לזה וההבדל ביניהם הוא רק באות אחת. בדרך כלל הם בחורים עליזים ואוהבים לצחוק מכל תעולה, כולל מסקדיהם. הם ישמחו לקבל מכתבים משתי תלאביביות בנות 17-19, שתראינה את עצמן מתאימות להם.

★ ★ ★

וגר זאב עם כבש

וזה לגמרי לא באחרית הימים. נורא דחף (1019/995) שאמר סם את מכתבה. זה פשוט בוער. היא לא יכולה יותר. "כל מה שאני רוצה כעת", אומרת היא, "הוא רק — אל תיבהלי — פשוט להתאהב חזק חזק במישהו, להתגעגע לאחר ויחיד, לרצות בו ולכתוב לו ורק לו את כל מה שעולה בדעתי. כרגע, איני רואה בכלל איך עלול הוא להיראות או להיות: משכיל, קל'דעת, פרחי, רציני, כבש או זאב. מה שכן ברור לי הוא שמימד האורך שלו צריך להיות ניכר, פשוט משום שגם אני גבוהה'קומה. נוסף לזאת, עזי להיות בגיל המתאים ל-22 שנות חיי."

ועתה, המשכילים, קלי הדעת, הפרחחים הרציניים, הכבשים והזאבים, כל אחד לחוד, או אחד שהוא כולם ביחד — והי רוצה'ים להיות נאהבים'ם חזק חזק — למה אתם מחכים?

★ ★ ★

הנחלאים העליזים

שני נחלאים, מספרים על עצמם: "אנחנו שני נחלאים ספק עליזים, ספק רציניים האוהבים ליהנות מהחיים בעיקר בחופשות שהיינו מקבלים ואשר עוד נקבל. מקום מושבנו הקבוע הוא באחת ממושבות השרון שהיא יותר עתיקה מתלאביב ופחות עתיקה מסג'רה או מלבס. אולם אין להסיק מכך שאנחנו דומים לאותם בני בת'שימה או בנימינה."

לא נכתוב כך כמו כולם שאנחנו אוהבים סרסים קלים, מוסיקת ג'אז, טיולים וכו' אבל זו האמת ואין אנו אשמים שכל ישי וחמישי אוהב גם הוא את אותם הדברים. בצבא אנו נחשבים כפיט'רים משתי סיבות: (א) אנחנו נח' לאים, (ב) אנו עומדים להצטרף בזמן הקרוב לשורות המפקדים בצה'ל."

הם מתרסם בנערות בנות 16-18 שכתובנה אליהם כי יש בדעתם להתחדע אליהן אחרי שכל העסק ייגמר. רצוי שתהיינה איסוף, יוצאות תנועת נוער, אך אין זה הכרחי. אבל שלא יספרו לנו על בעיות הקבוצה שלהן בתנועה, מזהירים הם. משום מה, תנועם להם המחשבה שכתביהן יגיעו מתלאביב."

★ ★ ★

ימאי ומיוחד

(995/1081) כתבה אלי שלא אחיך משום שהיא בת 16. היא כרוב נערות בנות גילה, חולמת על האחד המיסטורי ומלא ההוד שהיא ספק מאמינה שהוא קיים. נסך חלומותיה איננו אותו הנסך השיגרתי הרקוב על סוס. שלה רוכב על אונייה. כי מודעתה הקסנה מתעניינת דוקא בימאים. היא רואה אותו בדמיונה כבן 19, גבוה, יפה'תואר, מיקה, משעשע וחברמן. היא מבטיחה לו שלא יתאכזב מתמונתה, כאשר תשלח לו אותה.

★ ★ ★

יפי העלומים

(995/1082) החליט לומר את דברו בחרוזים. הוא אסילו איננו מבקש דבר. פשוט התענה לרע לכתוב אל שלכם בני אמנות. אך אני בטוחה כי נערות רבות תכתובנה אליו.

חיל הנני, הנהנה ממדורך הקבוע סינת התצוגה ליפי העלומים ומהמכתבים המתפרסמים בו מדי שבוע והכשרונות אשר בו גלומים

לכן מרשה אני לעצמי להעיר ואשתדל לדבר לעניין ובכדי שתעסק יהיה בהירי נחליל מיסוד הבניין

המשמיצים ועלמו. הם כולם מגויסים. את מלאכת התשבחות השאירו לאחרים.

אל-אכזיב עיר פרזות

גייסו את אשתו.

אחת לכמה שנים, ב־29 בחודש, אחר כך אפשר להתפסס עשר שנים בזכרונות. ואפילו להתפנס.

הזמנות מצויינת ובלתי־רשמית לזכור את אלה שלא הגיעו ליום הזה, אלה שנשארו בשדות 48. לא מזכירים בקול רם, אבל כל אחד זוכר. המקומות בהם נפלו קרובים עד כדי גיחוך. לפתע קיבלה הארץ ממדים. מין מדבר שכזה, הגדול פי שלוש בשטחו מכל מה שיש כאן.

הנפלא ביותר הוא שאיש אינו צוחק מהאובד, אפילו כאשר גילה חולשה כה מבחילה. אין זמן לצחוק, המלחמה היא ענין הרבה יותר רציני. אין סימפוניות ואין קונצרטים, יש רק כורח העובדות.

מה יהיה?

★ ★ ★

דודה, הגירי לנו כן

הכי קשה לפגוש מכרים בחושי. כל השיטות לא עוזרות. שריקה חוגגטית שורקים כולם. דודת הגירי לנו כן גם כן נפוצ. אם נעמדים וצועקים גירי או אלי או בנץ או נירה יפה חדוה, גם אז הסיכויים הם להתקהלות גדולה השיטה האפקטיבית היחידה היא לתכות עד שזה יעבור. או להדליק סיגרטה.

נצונץ תגפרור מגלה פנים ברחוב. מכל צד ועבר מסתערים כל אלה שהסתתרו באפ"י לראות מיהו בעל הפרצוף המואר. מסתכלים מקרוב בלי בושה ואומרים: זה לא זה. אומרים גם דברים אחרים. העיר הפכה למשטחה אחת גדולה.

הסיכוי לשיתוף אינטימית במקום ציבורי הוא אפסי. כל אדם יאזין לשיתוף מתוך רצון טוב וצטפה מתוחה — אולי אתה יודע משהו חדש שעדיין לא הגיע משום־מה לקהל הרחב. כך נוצרים קשרי היכרות חרשים ומי יודע מה עוד.

★ ★ ★

איך נכבשה קאהיר

הנעקעוים לעבר לובשים צורה מוחשית ביותר. לא רק הדודי מנגן את השירים הישנים והטובים של מלחמת השחרור. התינוקות מוזמנים אותם בלשון התינוק קות. שהיא כמין חיקוי ללשון הגננות. אפילו בצרכניה ובתנות המבולת. במקום לגמרי לא צפוי, אפשר לשמוע את (החשך בעמוד 18)

סוף ראו שיתר כדאי אתנו. צריך לחיזוק. ואיך בדגוריון ענה לאוינותאור. איזה תור לבנון. עומדים שעות בתור לקבל בגוין. צריך באמת לחפור תעלות. היי, בקומה השלישית לכבות את האור? אז מה אתם חושבים. המלחמה תימשך הרבה זמן? בטח רק כמה ימים. לא כמה שבועות. מה קרה עם נאצר הנה שהוא לא נלחם. הוא נבהל, המסכן. הוא הופתע. הוא מכין משהו. הוא לא מכין שום דבר, הוא אובד עצות. הוא גמור. אז מה יהיה יקחו את הירדן או לא?

הטיפוסים המסכנים ביותר הם אלה שלא נקראו. הם משתולים לא להראות את פניהם. על פניהם שפוכה הבעת התנצלות וחוסר־ישע. הבריות מרחמים עליהם ומנחמים אותם. אין דבר, אין דבר, זה בטח סעות. לא ייתכן שישכחו אותך. זה פשוט סעות. התאור בסבלנות, תפנה למקומות הנכונים, תגיש בקשה. יקחו אותך.

★ ★ ★

מפה בהמשכים

לכבוד ההאפלה לא עולה גם הירח. כמו שכתוב בספר יהושע. הוא משתתף במאמץ המלחמה. ופתאום שכח החורף להגיע. איזה ערבים חמימים, שופעי ניחות. רוח קלה לא נושבת. העצים עומדים דום משחירים מול שמים שחורים, הנטישים על ים עמוק ושחור. אפילו פס אור דק מן הרק לא מגלה את מקומה של העיר למהלך ברחובותיה. מי יודע היכן הוא מהלך.

כמה מסכנים שלא מתמצאים מנסים לאגור מצרכים. הקהל בו להם. זה לא הולך בפעם הזאת. אין תור למצרכים. רק תור לגיר האפלה.

עתוני הערב מופיעים בחמש מהדורות. אפשר להשקיע 35' גרש ליום כדי לא לדעת שום דבר. אבל זה כדאי.

אפשר לחפש בנרות ולא למצוא בהמה, פחד, פניקה, וכל מיני תכונות מגונות שהשעה אינה יפה להן. אפילו התלהבות נאצלת אין. יש רק הכרה בהגיון העובדות. אם נכון הוא שכל עם ראוי לממשלה שלו. הרי ממשלת ישראל צריכה להיות מהמשובחות.

מפת מדינת ישראל שוב אינה מספיקה כדי להבין את הנעשה בארץ. אמנם אפילו מפת הקרן הקיימת כבר מכילה את הגב עד אילת, ולא מין משולש קטן בצד כמו שהיה פעם. אבל נראה שבקרוב יצטרכו להוציא מפה אחת. לא רואים את סיני ואת הסואץ.

★ ★ ★

מה עם קים נובאק?

בבתיקפה יושבים בערב בחושי. המסובים מכירים איש את רעהו לפי הקול בלבד. אבל זה מספיק. חושך מצרים. בכסית הפסיקו לתת לקליינטים תה בהקפה. רק במזמנים. עד כדי כך הגיעו ממדי הידידה מן העיר.

בתיקהולנוע ריקים. אפילו קים נובאק לא מושכת. חבל להפסיד את החדשות.

אפילו גנבים כמעט אין. משמרות השוטרים המשוטטים בלילות ואורבים לגנבים נאלצים להסתפק בסתם עוברי אורח. מאירים בפנס לעינים, מבקשים תעודת זהות, מדברים קצת על המצב ומכבים את הפנס. אפילו מטילי האימה ואלופי הקלפים ומועדוני הלילה צעדו לפני שבוע בחגור מלא בדרך אל תחנות האיסוף.

משמיצי המדינה נעלמו. הם כולם מגויסים. כדרכם הם הראשונים לעשות את הנחוק ואת הקשה. את מלאכת התשבחות והעלאת המורא הם משאירים לאחרים. כרגיל. כל אחד מהם השאיר אחריי כמה מלים אחרונות וטובות ערב צאתו. אחד אמר שהפעם יקח בית בעיר העתיקה. ואחר אמר שכאשר יחזור יסע בשליחות. מה שאמרו אמרו, אבל הם הם שהלכו.

★ ★ ★

בלי קונצרטים

הערב חדרמתי ביותר היה הערב הראשון. מעט הותיקים ששרדו נפגשו במקום שנפגשו — אלה שלא הספיקו להילקח בערב הראשון. זה היה בתאריך שהפך להיסטורי בתולדות הארץ הזאת — 29 בחודש. השבת השחורה. 29 בנובמבר. והפעם 29 באוקטובר. אין עם שיוכל לתאר את המכבים שעברו מאיש לרעהו. את המלים שנאמרו. את השתיקה שירדה. ערבים כאלה מודמגים רק

קרדם לקחו את מי שלקחו. לקחו את מחלק החלב ואת נושא המכתבים. את הגוג על סכונותיו. את מחלק העתונים ואת זה הכותב בעתונים. את הקופאי בבנק ואת זה שבא להסקיד את כספו. בן לילה התרוקנה העיר מכל הרעש שהיה בה. הרעש עבר למקום אחר, בו הוא מוצל ויעיל יותר, ודממה בדולה ירדה על העיר הגדולה.

בין לילה שונתה העיר. כאילו מטה קסמים נגע בפניה. היא הפכה לבירתה של מעצמה לוחמת. התבררה, ששנים על שנים ישבו ליד השולחנות בבתי־הקפה וחרצו לשון, נעלמו ואינם. עתה השולחנות יתומים, אך רוח התברה האמיתית שפוכה עליהם.

— שמעתו איציק קיבל בדור.

לא.

— כן. עכשיו יחיה לו יותר קל. הוא יקבל מהשק"ם קוניאק מרסל.

— אותי דסקו. לא הודעתי על שינוי כתובת. אז לא באו לקחת אותי. זה אסון.

— אל תדאג, יבואו לקרוא לך. אם יהיה רציני, ימצאו איפה אתה גר.

— אני לא מחכה. אני הולך להודיע.

— אותי דסקו גם כן. ביקשתי חופשה ליציאה לחוץ־לארץ.

— אל תדאג. יבטלו לך את החופשה ויקראו לך. יש סדר.

— אני רוצה להיות בגדוד של איציק.

— עכשיו לא יעזור שום דבר. עברו ימי הבלגן. איפה שתהיה שם תהיה.

— מילא. העיקר להיות.

★ ★ ★

עכשיו דבר אין להכיר

בקרן רחוב עומדים שלושה אורחים ושתי אורחות. קסע שיחה: "הכל היה מוכן — הדרכון, היתר היציאה..." בקרן רחוב אחרת: "אז שיחזיר למשה בסניי את עשרת הדברות ושיגיד לו לתת אותן לאנגלים."

פתאום לא רואים את שייקה ואת נעמי. השמועה אומרת שחידשו את הצ'יבטרון. עכשיו דבר אין להכיר, על המשלש יושבת עיר. אה, פגישה שכזאת.

כל אוון עשויה כאסרכסת. קול ישראל וקול רמאללה. החדשות פורחות מפה לאוון במהירות על־קולית. האזעקות רק מפריעות, במקלס לא שומעים את החדשות. כנגד זה עוסקים במרץ בניתוח המצב.

— אז מה יעשה עבד אל־נאצר? ומה יגידו הרוסים? ואיך זה קרה שגם האנגלים כאן? ממורים האנגלים. סוף

לקחו את אבא.

לסואץ ולטידאן

אין מיבעצ קשה יותר בתורת המלחמה מאשר מיבעצ של נסיגה. לרוב מאבד צבא מוכה את עיקר אבידותיו בנפש וברכוש לא בשעה שהוא נוחל את תבוסתו בשדה הקרב, אלא בשעה שיחידותיו מנסות להציל את עצמן. צבא שחלל להיות כוח לוחם, ואשר אנשיו אחוזים בהלה, אינו יכול להתגונן באופן יעיל, אינו יכול לשמור על סדריו. ציורו הכבד והקל נושר ממנו לאורך הדרך.

המפקד הטוב בהתקפה הוא זה הרודף אחר האויב המנוצח ללא לאות. המפקד הטוב בהגנה הוא זה המצליח לשב את רודפיו בתמרונים של השהיה ומכות נגד, כדי לאפשר את נסיגתם המסודרת של יחידותיו וציודם. מיבעצ כזה הגויל בשעתו תהילה למרשל רומל, עת נסוג מרחק עצום מאל-עלאמין לטוניס, הציל חלק גדול מכווח. הצבא המצרי לא היה מסוגל לכך. מפקדיו נטשו את יחידותיהם לנפשן, חיל-האוויר הישראלי הפציץ והשמיד. השרידים שהגיעו לתעלה שוב לא היו יחידות סדירות, אלא אספסוף בורח.

בכל המקומות הגיעו היחידות לתעלה עצמה. הכוח העיקרי, שהתקרב לאיסמעאליה, ראה את מימי התעלה בעיניו מפסגת ההר במרחק של 20 קילומטרים, הגיע אחר-כך למעשה עד לגדה. בצפון ובדרום היה המצב דומה.

באותה שעה היה רק כוח אחד עסקי. כדי לכבוש את חוד חציהאי ואת איי המיצר, נחפו עתה דרומה, בשטח קשה, במיבעצ שהוכיח במקצת את המסע אלילת ב-1949. יתכן שמכל מיבעצ המלחמה היה זה המסע הרומנטי ביותר, אף שלא היו בו קרבות טיערים. עם השלמת מיבעצו, הגיע הסיבוב השני בדרום לסיומו הצבאי. רשות הדיבור עברה מלועי התותחים לפיות הריפולומטים.

בבירור את צוקיו האדומים של האי ה' מוזקרים מתוך הים. מרחק חוף האי מחוף סיני הוא 6 קילומטר, והמים המפרידים ביניהם הם רדודים מאוד.

מלבד הכוח שצנח בטור, נע כוח נוסף של צה"ל לביצוע אותה משימה.

החוף המזרחי של חצי האי סיני, הוא קשה למעבר. שרשרות הרים גבוהים מתגש-אים לכל אורכו עד לים ממש. אין בו לא דרך סלולה ולא דרך עפר רצופה המאפשרת מעבר סדיר. כוח צה"ל שנע במשך ימים כספר בדרך לא דרך זו, היה נאלץ להתמודד עם פגעי טבע ומכשולים אחרים של הספקה וקשר, הנובעים מדרך זה.

גם הכוח המוצנח בנחל, שהתחבר עם ה' טור המשוריין שבא מכונית-לילה, לא סיים עדיין את תפקידו.

האחר שהגיע כמעט עד מבואות פורס חר סיק, החל גם הוא לנוע צמוד לחוף מפרץ סואץ בדרך 200 הקילומטרים לעבר הכוח שבטור.

ביום שבת בבוקר נכנס כוח צנחנים זה לעיר הנפט ראס סודר 40 קילומטר דרומית לעיר סואץ.

בצד שדות נפט עצומים ומגדלי קידוח, שכנו וילות מפוארות ומגרשי ספורט עבור העובדים. העיר היתה ריקה. רק משאית עם 60 פאזינים ניסתה לעבור דרכה, אך נהרסה על היושבים בה. הכוח דהר לעבר טור.

★ ★ ★

חוף או בצניחה על טור. אלה היו רק מב' צעי הבטחה למטרה הסופית: כיבוש האי סיראן, התקוע במבוא למפרץ אילת כעצם בגרון.

★ ★ ★

בעקבות היהודים

היידים הישראליים שהגיעו לטור ראן לא היו החיילים הישראליים הראשונים שדרכו על אדמתו הצחיחה, חסרת המים, של האי. במאה השרשית לספירת ה' נוצרים, בימי קיסרות ביזאנץ, היה בסיראן ישוב יהודי עצמאי לחלוטין. שם האי ב' אותה תקופה היה יטבה.

אין האי מתאים לעיבוד חקלאי או לכל צורך אורחי אחר. היהודים שישבו ביטבה במאה הששית היו בעיקר יורדנים, שעיקר פרנסתם היתה על גביית מס מכל אלה ה' רוצים להיכנס לתוך מפרץ אילת.

בתקופה האחרונה, השתוקקו המצרים דהר קא לרשת את היהודים הקדומים. למרות ש' האי שיך לערב הסעודית, כשאר חצי תרי" סר האיים, הקטנים ממנו, השוכנים לאורך חופה הדרום-מערבי של סעודיה, לא ישב שם איש. המצרים הקימו באי כמה סוללות תותחים, שעיקר תפקידם היה למנוע כניסה חופשית למפרץ. סוללת תותחים נוספת הוצ' בה גם באי סנפיר, הנמצא מדרום סיראן. כל מיבעצ שיחרור שלא היה כולל בקרבו את תפיסת סיראן, לא היה מבטיח את ה' שיט התופשי במפרץ אילת. מטור יכלו החיילים הישראליים לראות

בכל צירי ההתקדמות הגיע הכוח עד למבואות תעלת-סואץ. המיבעצ הושלם למעשה, שעה שהכוח הרביעי תפס את כל החוף המערבי של מפרץ אילת ואת האיים החולשים על הכניסה אליו.

בואם רגליו של שמוליק נחבטו בקרקע. הוא התגלגל על צידו. המצנח החום היה פרוש לידו על הקרקע. שמוליק לא קם. תבריו, שצנחו במרחק כמה מטרים מ' מנו וקמו על רגליהם, מיהרו אליו. הוא היה ח' שמוליק, מה קרה לך? נשבר לך משהו?

שמוליק, בן מושב חסון מעמק-חפר, קם על רגליו. בידו החזיק קומץ עפר. "איזו אדמה", התפעל, "אפשר להוציא ממנה ה' מון!"

המטוסים הכבדים, עמוסי המסען הרב עוד חגו מלמעלה, המשיכו להפליס מבטנם דבוקות צנחנים. האנשים למטה קיפסו את המצנחים, מיהרו איש איש ליתדותו. מ' קרוב, בטוח ראה ברורה, ניצבו באר סור מספר בתי אבן וחימר. מאחוריהם נראה מישט גדול של מים כחולים. "יא ביה", הפליט אחד הבחורים, "לא ידעתי שתעלת סואץ כל כך רחבה!"

סמבל, זה לא סואץ ולא ביטה, זה הים ים סוף!"

זה הים האדום? הוא בכלל לא אדום! "שקט בחורים", אמר המפקד, "תשאירו ב' נתיים את החבילות כאן ואנחנו ניגש להב' סיח את המסלול הזה ממול."

בדרך לאיסמעאליה. ארבעה חיילי צה"ל ליד שלט-דרכים בדרך לאיסמעאליה, המציין כי המרחק עד לעיר הוא 10 קילומטר. שניים מהחיילים לבושים במדים לוחמת מדבר.

טנק בדהבות. טנק סובייטי מטיפוס סטאלין עולה באש בדרך לסואץ. הטנק נפגע מירי של מטוסים ישראליים. לא היה זה כלי-הרכב המצרי היחיד שבער ונהרס בדרך לסואץ.

בחייאת אלה, אני נכנע אומר הקצין הסערי, שחסגיר את עצמו יחד עם חייליו ליד פסגת ישראל במרחק 100 קילומטר מאיסמעיליה. חייליו שוכבים סביבו על החולות.

ההפלה הבאה

אם יצליחו מעצמות המערב להפיל את משטרו של גמאל עבד אל נאצר, ולהקים תחתיו ממשלה נכונה משלהן, הרי יצטרכו לאפשר לממשלה זו להיראות כפטריוטית בעיני המוני מצרים. השנאה לישראל, בעזרת בריטניה, תהיה הסתורה היחידה במחסן הריק של ממשלה חדשה כזאת.

אם ישראל לא תהיה הראשונה שתקפוץ מן הרכבת ותציע לערבים המובסים שותפות נגר מזימות המערב, הרי מעצמות המערב עצמן יקפצו ממנה לפנינו, על מנת להציע לערבים שותפות נגר ישראל.

★ ★ ★

מאז ימי תש"ח, לא היתה הודמנות כה גדולה לישראל להשיג שלום, כמו בימים אלה. עתה השעה, מי יתן ותהיה לנו התבונה המפוכחת לתפוס בשערותיה של הודמנות גדולה זו. הפרסטיגיה של ישראל הגיעה שוב לשיא. התנועה הלאומית הערבית מוטלת חסרת-אונים על הארץ, אחרי שגמאל עבד אל נאצר הגדיש את הסאה ביהירות האופיינית לשחקן-פוקר. בסטה גדולה של נדיבות-לב, שעוד אתמול היתה נראית כסימן של חולשה, עתה תעשה את הרושם הדרוש.

כל ערבי שיש שכל בקודקודו, כל ערבי חרד לגורל המרחב השמי והרצוה בלב כן בהגשמת השאיפות הלאומיות הערביות, חייב להסיק את המסקנה כי לא ייתכן עצמאות אמת לערבים ולערבים כל עוד נטושה ביניהם המלחמה. המלחמה בין שני העמים היא שפתחה את המרחב בפני המעצמות הזרות, הן בפני הרוב הרוסי והן בפני האריה הבריטי והתרנגול הצרפתי.

זהו הלך אשר על ישראל להחזירו ללב המוני הערבים. המאוינים ברגע זה בנשימה עצורה לשידורי קול ישראל בערבית. ישראל נאלצה להגן על חייה מול כוחו של עבד אל נאצר, מפני ססירב לכרות שלום. אולם ישראל המנצחת יכולה להשמיט את הקרקע מתחת להתערבות הבריטית והצרפתית כאחת ולהציל ברגע האחרון את המשטר המצרי הקיים, אם מצריים תברות עתה שלום מיידי.

★ ★ ★

אין טעם לחיכוכים עתה לפרטים ומפריט-פרטים. תנאיו של שלום ישיר כזה כמעט עובדים מאליהם: עזה חייבת להישאר בישראל, חצירה ואי מפרץ-אילת חייבים להישאר מפורזים. בעיית הפליטים נפתרה, בכל הנוגע למצרים, אחרי שפליטים אלה חזרו לישראל. המצור הערבי יתבטל, חופש השיט יובטח. תמורת כל זה יש עתה לישראל, זו הפעם הראשונה אחרי כמה שנים של שפל, מה להציע: נסיגת חייליה לגבול הבינלאומי הקודם, הצטרפות לליגה מורחבת-יכולת ויצירת חזית משותפת למען העצמאות והניטראליות של המרחב כולו.

דבר אחד מכריע: על ישראל להציע שלום שאינו משפיל את האוייב, שלא יהווה בניה באינטרסים הערביים האמיתיים. איננו זקוקים לשלום כזה. איננו זקוקים גם להפגנות של יהירות לאומית. הכחנו את כוחנו. החוק יכול להיות נדיב. אם מותר להשתמש באימרה היסטורית ידועה: "אל יקלסו עיני הדיפלומטים את אשר השיגה חרבו של החייל". הגענו אל הסואץ. אין זו התחנה הסופית. על ההסלנה להימשך עד השלום.

כאשר נכנע רב-סרן חסן רושדי טמזין, מספר אישי 75, מפקד המשחתת המצרית איבראהים אל-אווז, לא ידע כי עשה מעשה סמלי מאד. מן הסתם הירחר באותו רגע במעשה הסיורף של מפקדיו, ששלחוהו להפגין את חופ חיספה, כאילו היה מפקד אוניית-קרב אדירה, מול מטוסי חיל-האוויר, מיתקני הראדאר ומשחתות הצי של ישראל. אולם אילו היתה לקצין השחום שהות למחשבה היסטורית, יכול היה להגיע למסקנה כי אשר קרה לו קרה בשעתו לאותו איבראהים אשר אונייתו נקראה על שמו.

איבראהים אל-אווז, או "איבראהים באשא", היה בנו של מייסד מצריים החדשה, מחמד עלי. כמצביא אביו כבש את ערב, ארץ-ישראל וסוריה. הקים צי מצרי גדול, הפך את מצריים לגורם בינלאומי. אולם תוכניותיו לא מצאו חן בעיני המעצמות הגדולות. הן בלמו את התקדמותו בכוח, ולבסוף באוקטובר של שנת 1827, ירדו 24 ספינות בריטיות, צרפתיות ורוסיות במלוכד על 89 ספינותיו במפרץ נאבארנו, ביוון, והשמידו אותן כליל.

גורלו של גמאל עבד אל-נאצר בשבועיים האחרונים היה דומה. הצרפתים והבריטים השמידו את חיל-האוויר, כמעט השמידו את חיל-הים שלו. במכה איסטרטגית מזהירה כבשה ישראל את כל חצירי-סיני.

מצריים, שעוד לפני חודש היתה גורם בינלאומי שגדולי העולם התחרו ביניהם בשיחורו, הפכה גורם מבוטל, מובס ומוכה.

★ ★ ★

מבחינה פוליטית הוכן המיבצע של צה"ל באופן מזהיר. עוד זמן רב יהיה נטוש התיכוח על הקו העקרוני של הכללת ישראל בחזית אחת עם המדינות הקולוניאליות. אולם אחרי שהחליט מי שהחליט שיש לנקוט בקו זה, בוצע הדבר בכשרון פוליטי שאין למעלה ממנו.

אולם ברגע שהגיעו חיילי צה"ל לגדות התעלה והנחילו לעמם נצחון צבאי מסואר, חייבים כל הסיקולים להשתנות לחד לוחין. עד הרגע הזה היו כל המחשבות מרוכזות לקראת השגת הנצחון בשדה-הקרב. מן הרגע הזה חייבות כל המחשבות להתרכז על הפיכת הנצחון לשלום בריקמי.

ישראל קנתה את הנצחון הזה במחיר הודעות מוחלטות עם שתי המעצמות הקולוניאליות האחרונות, השנואות לא רק על כל ערבי לאומי, אלא גם על כל עמי אסיה ואפריקה. רבים יטענו כי המחיר היה כדאי, בהשוואה להישג הצבאי האדיר שהושג. אולם ברגע שהושג ההישג, חייבת המטרה הראשונה להיות לצאת מן הברית עם השותפים המסוקפים.

האנגלים הצרפתים יבואו וילכו, אולם מליוני הערבים, מחר שוב יקומו על רגליהם. עתיד המדינה הזאת אינו מונח בין צרפת ובריטניה. הוא מונח בין בקעת היאור וארם-נהריים. נסענו בקרן אחד עם הבריטים והצרפתים.

הרכבת הגיעה לתחנה ששמה פואץ. עתה הגיעה השעה לקום, לברך את השכנים בקרון לשלום, ולרדת מן הרכבת במהירות האפשרית.

★ ★ ★

נקודה אחת אסור שתהיה כל אשליה: לא האנגלים ולא הצרפתים מעוניינים שיקום שלום בין ישראל לבין עמי ערב. להיפך, הם השיגו את אשר השיגו השבוע, ובדור האחרון כולו, רק הודות לסכסוכים המתמידים בין העמים, ועדות והמידינות במרחב השמי.

לסואץ ללא יריה

במקביל למורים הישראלים שחצו את האי לאורכו במזרח, הגיעה גם שעתם של הכוחות אשר לחמו במערב האי להגיע אל היעד הסופי.

קו ההגנה של המצרים נוסף לרסיסים. הדרך בואכה איסמעיליה היתה פתוחה לי-תנועות צה"ל. בצידי הדרך לאיסמעיליה היו מונחים כ-100 טנקים מצריים הרוסים או נוספים. בתוכם טנקים מטיפוס ט-34 מתר צרת ציכית. טנקים רבים אחרים נכנסו לי-שימוש כוחות צה"ל. בצידי הדרך היו סוררים גם כלי רכב למאות, וכמויות עצומות של כלי נשק וציוד.

גופות של מצרים היו פזורות בדרכים ועל הכבישים. מהירות ההתקדמות של ה-כוחות הישראלים בכביש איסמעיליה היתה כה גדולה עד שחיילים מצריים שנמלטו ניסו לעצור את רכב צה"ל כסרמם למצרים, בחשבם שאלה כלירכב מצריים.

לאחר נסיעה מטורפת מאל-עריש לאל-בורג, 16 קילומטר בלבד מגדת תעלת סואץ, על ציר קנטרה, מצא יוסקה, המקלען, פנאי לנקות את המקלע של הכתה.

"כמה יריות דסקת מהמקלע, שמוליקו" שאל אותו הכתב הצבאי שבתי טבת. "אפילו לא יריה אחת", השיב יוסקה מאוכזב.

לא השתתפת בקרב על רפיח?

"היחידה השתתפה. אבל הלכנו שבעה קילומטר ברגל משטח הבינוס עד למוצב. בדרך הפגינו אותנו. השתתחתי והמקלע הש-תחתי יחד עמי. כאשר החלה ההתקפה דרכתי אותו ולחצתי על הדק. הוא לא ירד. ניסיתי לספל בו בשכיבה, אבל הוא היה מלא חול, לא רצה לירות".

"אחר כך באה הפקודה לנוע. קפצנו ר-רצנו אל המחנה של רפיח. עלינו על מש-אית והתחלנו נוסעים עד שבאנו לכאן. עכשיו יש לי זמן לנקות אותו, אם לא יתנו מתאם סקודה לרוץ הלאה".

"כלומר, הגעת לכאן ללא יריה במקלע?" שאל הכתב הנדהם.

"בדיוק כך".

אותה שעה סירו סירים בריסים את ה-סביבה. במשקפת כבר ניתן היה לראות את האגיות בתעלת-סואץ. לאורך הדרך עד אל-בורג שקועות מכונות מצריות, ציוד וכלי נשק. לפי אומדן של קצין החימוש, שיצא לבדו לבדוק את השלל, נמצא שם ציוד ש-ערכו באומדן זהיר יותר מ-100 מיליון דולר, כולל משאיות זיס רוסיות, שהצבע עליהן סרי לגמרי.

"צרצר, צרצר..." יוסקה גמר לנקות את המקלע. הוא ניסה אותו לעבר תעלת סואץ.

(המשך מעמוד 15)

שיר המינג'אן. ובבתי-הקפה האפלים די שמישהו יפתח את פיו וקולות מאופל יענו לו.

אבל שום דבר לא מסתיר את ההרגשה העמוקה, לא של דאגה וחרדה, אך צפיה לבאות. כל ילד יודע שאין זה בדיוק כמו במלחמת-השחרור. אנשים נעשו מפוכחים יותר. הם יודעים בדיוק מה הולך כאן. יורד עים בדיוק על מי אפשר לסמוך ועל מי לא, וההרגשה הכללית היא שהפעם הזאת זה יגמר יותר טוב.

אם אפשר להיות נביא, הרי שבפעם הזאת לא ייקוו רכוש נטוש. כי הבריות מדברים על הגושה הזה בגלוי, ואין כמו גלוי-לב לעצור בפני דברים לא נאים. רק המעשים הנעשים בצורה וללא קול הם המסוכנים. בן-היתר-הקשר לכתבית-חן בקריה מהומה כמו במטה קרב. בחדר המלחמה חלילה ה' מפה וסיכות מסמנות את התקדמות צבא-תינו. משהו הוויז את אחת הסיכות להנאתו וחקק אותו במקום רחוק למדי, משהו בסביבה קאהיר. מול שכתבית-חן לא בקר וגם בגיאוגרפיה שלנו. עוד היו מודיעים על כיבוש קאהיר.

בבאר-שבע זה אחרת

מלחמה משונה. גפש תאדם דורשת וזן מעבר כדי להסתגל להכרה כי מלחמה היום. ועד שהיא מתרגלת לזעזוע, ו' הגה היא כבר חלפה. לכל מתרגלים, אך קשה להתרגל לחוסר ההרגל. על כן עדיין רבים בתל-אביב המרעיים בקול ענות וממדי ציאים בדיחות עממיות על הנצחונות.

אחד אומר שימה של חיפה פתוח לקבל עוד אגיות. והשני שסולג בונה מוכן לקבל את הטייסים המצריים לעבודה, בתנאי שימי שיכו להביא מטוסים. והשלישי טוען שי נכשיו נצטרך לשלם לרוסים בעד הנשק שי תנו לנו. אחר כך מכנים את הבדיחות ה' ל' בשם הומור-החיות, ואסור שלא לצחק להן.

בבאר-שבע זה אחרת. עיר הערבה והדרום, שהפכה בין לילה לבירת הצפון, טובלת כר זה במלחמה. שם הכל מכוסה אבק הנגב. זמעים והכפיות והמכוניות והנעלים. ו' לכבוד המלחמה ירד חמטין כבד על העיר. ביום השמיים צחים ובהירים כמו מודעה לתחירים. ובערב הם שחורים מלאי כוכבים. מתאים ל' מלחמת בזק.

האנשים כה עייפים עד שאין לראות את העייפות בפניהם. קצינים גבוהים ש' לא נתנו שינה לעיניהם מ' זה שלושה ימים קופצים ברגל קלה כאילו חזרו מ' התעמלות-בוקר. כל הסר כוים הם שהגיעו ממקום מרוחק ועומדים לחזור לשם ללא חניה או מנוחה קצרה.

פיפר מול מיגים

הפיפרים הם משהו מיוחד במינו. קצין המבצעים של הסיקור טוען שהם עשו עבודה גדולה וכבירה. הם הם שחשו ל' כל מקום לפנות את הנג' געים. הם טסים בגובה ד' מוך, כדי להימלט מפגיעות הפיגים. בשעת סכנה הם נוחתים באחת וגאדיות. ר' מחכים בצל הסלים עד יע' בור זעם. אם הם מספיקים לרדת. אם הם לא מספיקים.

אחיות עייפות בדרך אל בית-התולים או מבית-התולים רוסאים עייפים אל או מן המשמרת — אם יש משמרות דומה שהכל עובדים במשמרת אחת ארוכה. עד שהכל יסתים.

נהגים עייפים בשירות ארוכות עינים א'

דומות צמודות להגה. אולי קופצים לרגע, בעברם בעיר, לשותות ספל קפה — אולי. חיילים עייפים שרועים במכוניות, בין תלי חגור וערימות ציוד. דגלים מצריים עייפים, שלל שנלקת, מתנופפים ברות. קהל מרוע ומוחא כפים. החיילים ממשיכים לשכב במ' כונות, ולא מגיבים על שפע החיבה.

זה בסדר

דמרחים ביותר הוא הסדר. והשקם. אי-אפשר לראות משהו מסתובב ללא מטרה. הכל קצר וייעיל. הסיסמה הישנה והבדוקה, "זה בסדר" לא עוזרת בכלל. צריך להוכיח שזה בסדר.

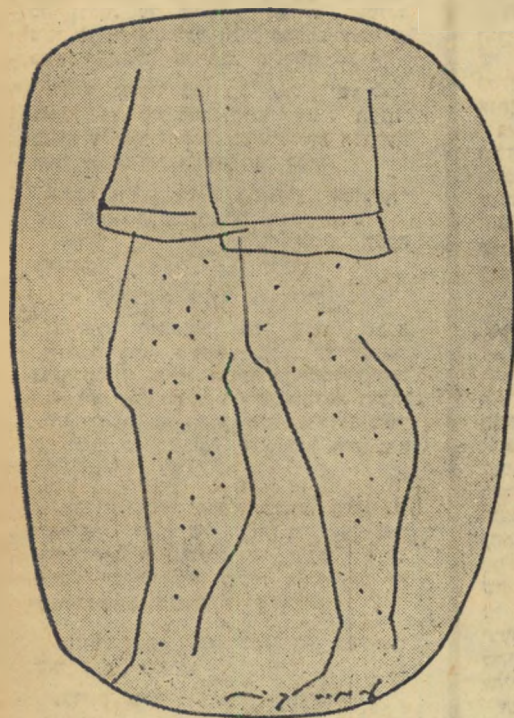
גם קציני-התרכות לא ישנו שלושה ל' לות. הם הלכו עם החילות, וממשיכים ל' חנך את הצבא אסילו בנקודות כמעט פגור תקות. וכבר הופיע עלון קרבי, וכבר חולק לחיילים בכל מקום ברחבי סיני. ולהקות בר דור מגיעות עוד בעצם הקרבות. מתוך ה' נחה שתימצא שעת פנאי לשעשע אותם. ארית לביא עם שלושת המיטרים באו ל' החליף את געמי ושייקה. הם מופיעים עש' רות פעמים ביום. אין מקום שיהיה קטן מדי או קהל שיהיה מועט מדי. אסילו שרות הרוח עובד בתנאי מלחמה בזק.

לאט-לאט מסתגלות הידיעות היותר איש' יות. מי נמצא פה ומי שם. ומה עבר על מכר וחבר ידיד. וגם מי נהרג. המלחמה מקבלת טעם יותר מלוח. לא כותרות. משהו לגמרי פרטי, שלאיש לא יהיה בו חלק ל' עולם. ובסופו של דבר, הן תישא הרוח את כותרות העיתונים, ואת התרועות, ורק זה יישאר.

בשעה 12.00 משדרים בקול ישראל את התכנית "שלושה בסירה אחת". שאול ביכר יכול לשמוע אותה בטקום כל כך שונה מהרגיל. כמובן, אי-שם, במקום בו יתבשל הכובים לילקוט הבא.

הילקוט הבא

כבר יש כוכבים. לא הרבה, לאט-לאט. איך נכנעו המצרים באבו-עגילה, בגלל חוסר מים. איך פנה אליהם זוניק בטלפון,

כלי-הרכב הלאומי

איך השיג את הקו ואיך קיבל את הכניעה. איך קלטו במכשיר-הקשר פקודות ברוסית. מפני שהיו גם טנקיסטים רוסים. ואיך יצאו לדרך שני חברים טייסים, בשני מטוסים, ר' אחד מהם נפגע באחור. והשני חג מעליו בעיגול לאות פרידה וזינק למעלה להמשיך במה שהוטל עליו לבצע. איוו פרידה, כך באוויר.

סרט השבוע

סרנדה

מריו לנצה, השחקן-הסגור, נלחם על גשמתו, השסועה בין אמנותו, הזמרה, לשתי נשים — אשת ה' חברה הגבוהה מסאן-פרנציסקו, ג'ר' אן פונטיין שתאותה אינה יודעת גבול ובה מקסיקו חמת-המוג, סא' ריטה מונטיאל, שוכתה, לא לחינם, בתואר "הנערה היפה ביותר בעולם". בקולו, שאין שני לו, משמע ל' צה (מיטיו) 16 שירים (ביניהם: אוה מאריה של שוברט), שעה ש' הוא פותר את הבעיות של בן' איכרים הקונה לו שמי-עולם כזמר והמאבד כמעט את גשמתו כגבר, משך 121 הדקות של סרנדה ש' הוסרט כמעט כולו במקסיקו בר' צבעי חרנר טבעיים, לפי ספרו ה' מפורסם של ג'יימס מ' קיין, וזכה הצופה בכל: בנשים יפהפיות ר' חושניות (במיוחד סאריטה מונטיאל בריקוד מלחמת השוורים המסעיר שלה), בזמרתו הנחרת של מריו לנצה ובמראי הגוף הנפלאים של מקסיקו.

הצגת הבכורה בקרוב בבתי-הקול' נוע בתל-אביב, ירושלים וחיפה.

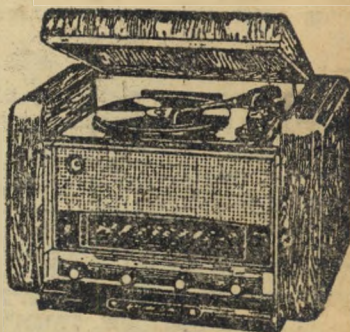

וורנר ברוס

שתיהן צללות..

אבל אחת מזוככית והשניה נעושה קריסטל... גב טקלטי הרדין חמים אולם לאחר האזנה לתכנית באמצעות רדיו שניידר - בעל הצליל המעולה יאפשר לך להבחין ביתחומות ובטיבו.

רדיו שניידר

מפעלי רדיו קליפר בע"מ

ՀԱՅԱՆ ԹԹԵՂԱ ՔԱՆ ԱՆԼԱՆ ԿԱՄԱՆ, ՀԱՅԱՆ՝ ԵՐԻՄԱՆ ԱՆ ԵՐԹԱՆ ՍԼԹ՝
(1) ԿԱՄԱՆ՝ ԵՐԻ ՄՅ ԹԱՅԻՆ ԱՆԼԱՆ ՄՅ ԱՆ՝ ԿԱՄԱՆ ԵՐԻՄ՝ ՍԼԹԱՆ ՔԱՆ ԱՆ՝
(2) ԵՐԻՄ՝ (3) ՀԱՄ՝ (4) ԿԱՄԱՆ ԿԱՄԱՆ՝ ԵՐԻ ՄՅ ՀԱՆ ԵՐԻՄԱՆ՝ (5) ԿԱՄԱՆ ԱՆ՝ ԿԱՄԱՆ՝
(6) ԿԱՄԱՆ՝ "ԵՂԱՆ ԿԱՄԱՆ՝ ԿԱՄԱՆ ԿԱՄԱՆԱՆ՝ ԵՂԱՆ ԿԱՄԱՆ ԵՐԻՄԱՆ ՔՅԻՆ ՔԱՊ՝
(7) ԱՆ ԵՐԹԱՆ ԿԱՄԱՆ՝ (8) ԱՆԼԱՆ ԿԱՄԱՆ ԵՐԹԱՆ՝ (9) ԿԱՄԱՆ ԿԱՄԱՆ ԵՐԹԱՆ ԿԱՄԱՆ՝